REVUE HELLÉNIQUE ILLUSTRÉE

ΕΘΝΙΚΗ ΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΥΠΟ ΛΟΓΙΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

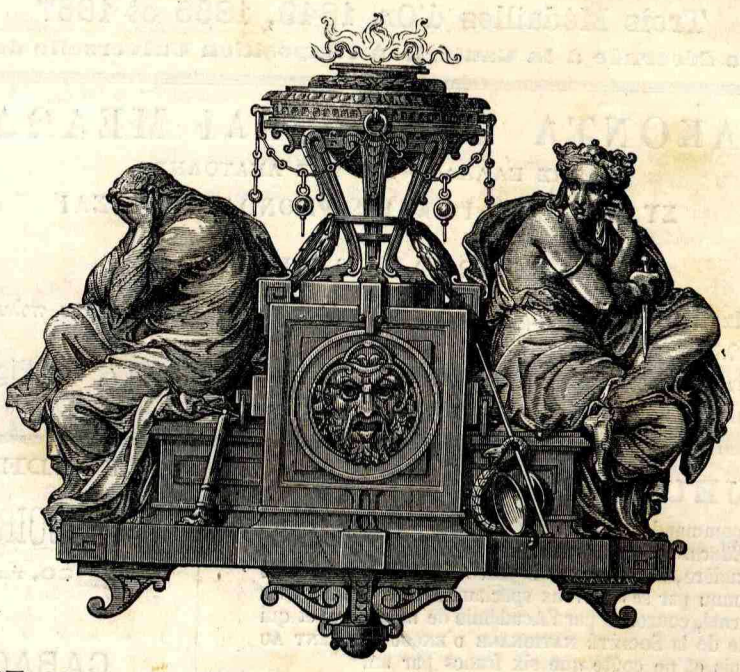

ΤΕΥΧΟΣ 44. ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ. ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1876.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Α'. — ΑΙ ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ. [Η ΝΗΣΟΣ ΚΡΗΤΗ.] — Β'. Ο ΓΛΑΔΣΤΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ. — Γ'. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ. — Δ'. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ. [Ο ΝΕΡΩΝ ΚΑΙ Η ΛΟΚΟΥΣΤΑ, ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΣΥΛΒΕΣΤΡΟΥ.] — Ε'. Η ΚΙΝΑ. [Η ΚΟΙΛΑΣ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ, ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΕΙΧΟΣ.] — ΣΤ'. Ο ΛΟΙΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΕΩΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ. — Ζ'. ΦΙΡΜΙΝΟΥ ΔΙΔΟΤΟΥ, ΕΚΔΟΣΙΣ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ. — Η'. ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΙ ΑΝΤΛΙΑΙ. — Θ'. ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

BUREAU ET RÉDACTION, RUE DE BRUXELLES, 15.

1876.

MANUFACTURE DE GANTS

MÉDAILLES D'OR
Exposition Universelle
1867.

EXPOSITION UNIVERSELLE
1862.

EXPOSITION UNIVERSELLE
1855.

MÉDAILLES D'OR
Exposition universelle
1867.

EXPOSITION UNIVERSELLE
1862.

EXPOSITION UNIVERSELLE
1855.

Nous rappelons à notre clientèle que notre maison fondée en *1817*, a été *jusqu'en 1850, la seule maison JOUVIN, à Paris*. Qu'elle a obtenu aux Expositions universelles les plus hautes récompenses, et a toujours été à la tête de la Ganterie Française.

Trois Médailles d'Or, 1849, 1865 et 1867

La seule décernée à la Ganterie à l'Exposition Universelle de Paris.

ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑΙ ΜΕΛΩΔΙΑΙ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΣΥΛΛΕΧΘΕΙΣΑΙ ΚΑΙ ΑΡΜΟΝΟΛΟΓΗΘΕΙΣΑΙ

ΥΠΟ

L.-A. BOURGAULT-DUCOUDRAY.

Ἐκδίδονται προσεχῶς ἐν Παρισίοις ἐν ἑλληνικῷ, ἰταλικῷ καὶ γαλλικῷ κειμένῳ εἰς ἔκδοσιν πολυτελῆ ἀντὶ τιμῆς 10 φράγκων ἕκαστον ἀντίτυπον, καὶ εἰς ἁπλῆν ἀντὶ 5 φράγκων.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται ἐν Παρισίοις παρά τε τῷ ἐκδότῃ K. HENRI LEMOINE, 17, rue Pigalle, 256, rue St-Honoré, et 28, boulevard Poissonnière, καὶ ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ε. Γ. Ἐπιθεωρήσεως.

LA JEUNE MÈRE

Nous ne saurions trop recommander aux jeunes femmes le journal illustré *LA JEUNE MÈRE, ou l'Éducation du premier âge*, publié à la librairie E. Plon et Cie (10, rue Garancière, Paris) par le Dr BROCHARD, chevalier de la Légion d'honneur, bien connu par ses travaux spéciaux sur l'hygiène et les maladies des enfants. Ce journal, couronné par l'Académie de médecine, et qui a obtenu la couronne civique de la SOCIÉTÉ NATIONALE D'ENCOURAGEMENT AU BIEN, paraît une fois par mois et ne coûte que six francs par an.

Remédier à l'inexpérience des jeunes mères, leur donner un guide qu'elles pourront consulter toutes les fois qu'elles auront un nouveau-né dans les bras, les mettre à même de donner à leurs enfants une santé et une constitution qui feront plus tard leur gloire et leur bonheur, tel est l'objet de cette publication, qui n'a qu'un but, vulgariser l'hygiène de l'enfance, et aider ainsi à diminuer la mortalité excessive des jeunes enfants.

Un numéro spécimen est envoyé gratis sur toute demande par lettre affranchie.

FONDERIE GÉNÉRALE

BEAUDOIRE, TRAVERSE & Cie

30, rue Madame, à Paris

CARACTÈRES GRECS

De toutes formes pour Livres, Journaux, Factures, Cartes, Affiches de toutes grandeurs, Caractères Turc, Persan, Valaque, Hébreu, Syriaque, Allemand, Rabbinique, Mandchou, Géorgien, et grandes variétés de Caractères français et d'Ornements. Outils pour l'Imprimerie et la Fonderie.

RUE AUBER, 12, PARIS

Mmes DE VERTUS SŒURS

INVENTEURS BREVETÉ

DE LA

CEINTURE 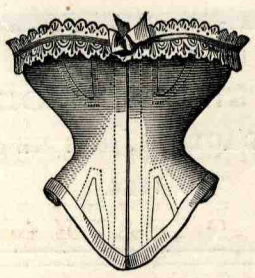 RÉGENTE

Remplaçant le CORSET.

PARIS. TYPOGRAPHIE DE E. PLON ET Cie, RUE GARANCIÈRE, 8.

GAZETTE DES BEAUX-ARTS

COURRIER EUROPÉEN DE L'ART ET DE LA CURIOSITÉ

PARAISSANT UNE FOIS PAR MOIS

Abonnement pour l'Étranger : 62 francs par an.

ON S'ABONNE

En envoyant *franco* un bon sur la poste à l'Administrateur-gérant de la GAZETTE DES BEAUX-ARTS

A PARIS, RUE LAFFITE, 3.

ΝΕΟΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΗ ΚΑΘ ΕΚΑΣΤΗΝ

Διευθυντὴς **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΝΙΤΑΚΗΣ.** Ἀρχισυντάκτης **ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.**

Τιμὴ ἐτησίας συνδρομῆς.

Ἐν Ἑλλάδι φρ. 20.
Ἐν Τουρκίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ φρ, 30.
Ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις φλωρίν. 3.
Ἐν Ῥωσσία ρούβ. ἀργ. 12.
Ἐν τῇ λοιπῇ Εὐτώπ φρ. 40.

Ὁ Νεολόγος εἶναι ἡ μεγαλειτέρα καὶ μᾶλλον διαδεδομένη τῶν καθημερινῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων εἰς οὐδεμίαν δὲ ἀνήκει πολιτικὴν φατρίαν.

Librairie A. Durand et Pedone Lauriel, rue Cujas, 9, à Paris.

HISTOIRE DE LA LITTÉRATURE GRECQUE, jusqu'à Alexandre le Grand, par O. Müller. — Cet ouvrage, traduit de l'allement, annoté et précédé d'une étude sur Ctfried Muller, et sur l'école historique de la philologie allemande, par Karl Hillebrand, professeur à la Faculté de Douai, a, par la clarté et la concision de son style, sa place marquée dans toutes les bibliotèques savantes, dont il comblera une des principales lacunes, et sera, ainsi que le fait prévoir le succès des traductions anglaise et italienne de cet ouvrage, bien accueilli, tant par les érudits étrangers que français.

2 forts vol. in-18 de près de 1 600 pages. 16 fr.
Le même, 2e édit., 3 forts vol. in-12 . 12 »

E. PLON ET Cie, Imprimeurs-Éditeurs, rue Garancière, 10, Paris

BOSNIE ET HERZÉGOVINE

SOUVENIRS DE VOYAGE PENDANT L'INSURRECTION

PAR

Charles YRIARTE

Joli vol. in-18, enrichi de 15 Dessins de VIERGE et d'une Carte spéciale.

Prix : 4 francs

LE

MONTÉNÉGRO CONTEMPORAIN

PAR

G. FRILLEY et Jovan WLAHOVITJ

Joli volume in-18 orné d'une Carte et de dix Gravures

Prix : 4 francs

SYRIE, PALESTINE, MONT ATHOS

Voyage aux pays du passé

PAR

le Vicomte Melchior DE VOGÜÉ

Joli volume in-18 illustré de Gravures dessinées par J. PELCOQ

Prix : 4 francs

LE CAUCASE

LA PERSE ET LA TURQUIE D'ASIE

D'après la Relation de M. le baron de Thielmann

PAR

M. le Baron ERNOUF

Joli vol. in-18, enrichi d'une Carte et de 20 Gravures

Prix : 4 francs

LA STATION DU LEVANT

PAR LE

vice-amiral JURIEN DE LA GRAVIÈRE

Deux volumes in-18 jésus, avec Carte

Prix : 8 francs

ATHÈNES

D'après le colonel LEAKE

Ouvrage mis au courant des découvertes les plus récentes

PAR

M. Phocion ROQUE

Précédé d'une Introduction par C. WESCHER

Joli volume in-18, orné de Gravures

Prix : 4 francs

Ἐν Κωνσταντινοπόλει παρὰ τῷ K. COMENDINGER.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΝΘΟΔΕΣΜΗ

Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ K. WILBERG.

Ἡ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΜΕΛΩΔΙΩΝ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗ.

Ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις. Τιμᾶται φρ. 10.

Παρὰ τοῖς Κ. Κ. **DURAND, SCHŒNEWERK et Cie**

(Ancienne Maison G. FLAXLAND)

4, PLACE DE LA MADELEINE, 4.

Librairie FIRMIN-DIDOT & Cie, Imprimeurs de l'Institut

Rue Jacob, 56, à Paris

BIBLIOTHÈQUE GRECQUE

AVEC LA TRADUCTION LATINE ET LES INDEX

Format grand in-8° à deux colonnes.

Cette grande entreprise, qui a obtenu l'assentiment de tous les savants de l'Europe, a été l'objet de nombreux articles dans les journaux érudits d'Allemagne et dans le « Journal des Savants », où MM. Letronne et Hase ont signalé les genres de mérite qui distinguent chaque ouvrage, confié aux érudits les plus célèbres de la France et de l'Allemagne, particulièrement à ceux qui ont fait une étude spéciale de l'auteur dont ils se sont rendus éditeurs. Il suffit de citer les noms de MM. Ahrens, Alexandre, Ameis, Baiter, Le Bas, Boissonade, Bothe, Bussemaker, Cobet, Fr. Creuzer, Guillaume Dindorf, Louis Dindorf, Dœhner, Dübner, Egger, Fix, Geier, Guigniaut, Hermann, Haase (de Breslau), Hercher, Hirschig frères, Jacobs, Kœchly, Leutsch, Lehrs, Letronne, Moser, Charles et T. Müller, Mullach, Nauck, Ritschl, Sauppe, Schulz, Schneider (de Breslau), Séguier, de Sinner, Schneidewin, Tischendorf, Vomel, Wagner, Wichers, Westermann, Wimmer, etc.

Les textes sont revus sur les manuscrits de la Bibliothèque nationale et des bibliothèques des Médicis, de Saint-Marc, du Vatican et de l'Escurial, où MM. Didot ont envoyé plusieurs de leurs savants collaborateurs pour y collationner des manuscrits, et où ils ont recueilli d'importants fragments inédits, tels que ceux de Nicolas de Damas, de Diodore de Sicile, de Denys d'Halicarnasse, de Polybe, etc.

Toutes les traductions latines placées en regard ont été corrigées et souvent refaites en entier. Enfin les Index, beaucoup plus complets que ceux qui existaient jusqu'alors, rendent ces éditions, déjà supérieures aux meilleures quant aux textes et aux versions, infiniment plus commodes pour les recherches, puisqu'elles réunissent souvent en un seul volume ce qui en aurait fait six ou huit dans les éditions ordinaires. Les citations indiquées dans le « Thesaurus Græcæ Linguæ » sont en concordance avec la « Bibliothèque grecque ».

MM. Firmin-Didot, désireux de faciliter l'acquisition de cette Bibliothèque grecque-latine, qui touche à son achèvement et forme aujourd'hui soixante volumes, sont disposés à accorder des conditions exceptionnelles de payement :

A MM. les proviseurs, professeurs de lycées, séminaires ou colléges, ainsi qu'à MM. les bibliothécaires des principales villes de France et de l'Étranger.

Les souscripteurs de cette collection recevront dès à présent tous les volumes parus, dont le prix est de 900 francs, en faisant au comptant :

Un premier versement de . . . . . 250 francs

Et il leur sera accordé un délai de trois ans pour solde du reliquat, soit . . . . . 650 francs,

en billets de 50 francs échelonnés à leur convenance.

BIBLIOTHÈQUE LATINE

AVEC LA TRADUCTION FRANÇAISE

Publiée sous la direction de M. Désiré NISARD, de l'Académie française

27 volumes grand in-8° à deux colonnes : 324 francs.

Les souscripteurs à cette Collection recevront dès à présent l'ouvrage complet, soit vingt-sept volumes, en faisant au comptant :

Un premier versement de . . . . . 100 francs

Et il leur sera accordé un délai de trois ans pour solde du reliquat, soit . . . . . 224 francs,

en billets de 25 francs échelonnés à leur convenance.

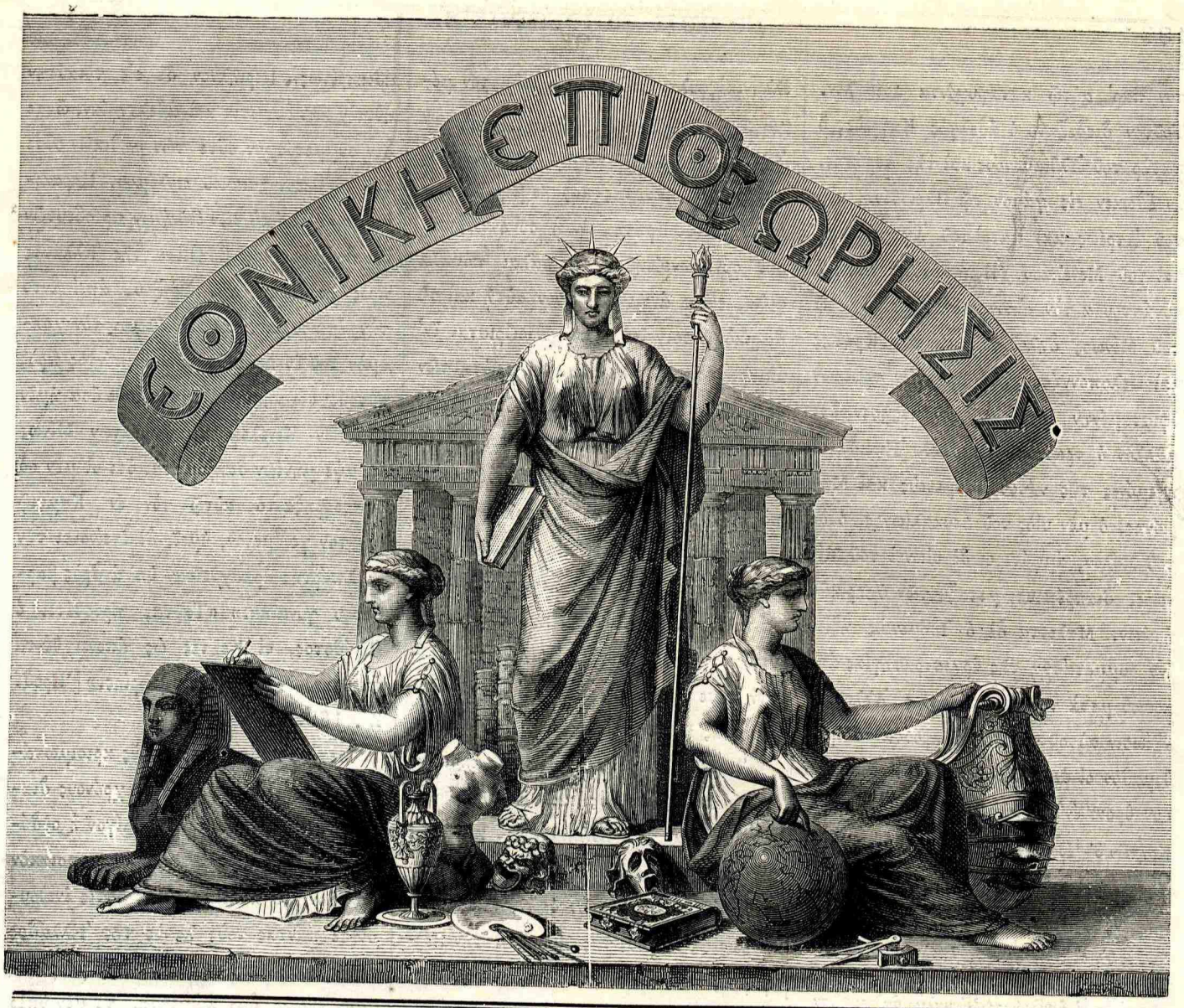

ΤΕΥΧΟΣ 44 ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1876. ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΙ ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ.

Η ΚΡΗΤΗ[1].

Εἴδομεν ἐν τῷ προτεταγμένῳ γεωγραφικῷ προοιμίῳ ὅτι ἡ ἐνενηκοντάπολις Κρήτη κατῳκεῖτο τὸ πάλαι ὑπὸ ποικίλων φύλων, συνῳδὰ τῇ τοῦ Ὁμήρου ἀρχαιοτάτῃ καὶ ἀξιόχρεῳ ἐπιμαρτυρίᾳ,

Κρήτη τις γαῖ' ἐστὶ, μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Καλὴ καὶ πίειρα, περίῤῥυτος· ἐν δ' ἄνθρωποι
Πολλοὶ, ἀπειρέσιοι, καὶ ἐνενήκοντα πόλῃες —
Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη· ἐν μὲν Ἀχαιοὶ,
Ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύδωνες,
Δωριέες τε τριχάϊκες δῖοί τε Πελασγοί —
Γῆσι δ' ἐνὶ Κνωσσὸς, μεγάλη πόλις· ἔνθα τε Μίνως
Ἐννέωρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστὴς,
Πατρὸς ἐμοῖο πατήρ, μεγαθύμου Δευκαλίωνος.
[Ὁμηρ. Ὀδυσ. Υ, 174.]

καὶ ὅτι ἐπὶ τοῦ Μίνωος, βασιλεύσαντος δυσὶ πρὸ τῶν τρωϊκῶν γενεαῖς, ἤτοι περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος πρὸ Χριστοῦ, ἡ ἡρωϊκὴ βασιλεία ἀφίκετο εἰς τὸ ἄωτον τῆς δυνάμεως ἐν τῇ πλουσιωτάτῃ ταύτῃ νήσῳ, ἐν ᾗ ἐγεννήθη καὶ ἐπέδωκε καὶ ἡ περίφημος κρητικὴ νομοθεσία, ἧς μάλιστα μνείαν ποιεῖται ὁ Πλάτων [Περὶ Νόμων Α'., 1]. Προσμαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ Θουκυδίδης, [Βιβλ. Α'., 4] λέγων· « Μίνως γὰρ παλαίτατος ὧν ἀκοῇ ἴσμεν ναυτικὸν ἐκτήσατο καὶ τῆς νῦν ἑλληνικῆς (θαλάσσης) ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησε, καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἦρξέ τε καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας. »

Ἡ δὲ κατ' ἐξοχὴν λατρεία τοῦ Διὸς ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ κρατύνει τὴν γνώμην ὅτι ἡ Κρήτη ἐγένετο ἀληθῶς κέντρον πολιτικὸν ἀξιολογώτατον ἐπὶ τοῦ Μίνωος, ὅστις, συναγαγὼν τὰς τέως διεσπαρμένας ὀρεσιβίους φυλὰς τῆς νήσου εἰς ἓν ἔθνος, ὑπήγαγε καὶ κατεβίβασε βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὸ φυσικὸν αὐτῶν στοιχεῖον. Ἐκκαρπούμενος δὲ τὴν πρὸς τὴν ναυτιλίαν εὐφυΐαν τῶν Κρητῶν, ἔπ μψεν ἀποικίας οὐ μόνον εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ ἁπάσας σχεδὸν τὰς νήσους τοῦ Ἀρχιπελάγους, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Σικελίαν, ὅτε, διώκων, καθὰ λέγεται, τὸν Δαίδαλον προκαλέσαντα τὸν ἔρωτα τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Πασιφάης μετὰ τοῦ ἀθλητοῦ Ταύρου, ἔφθασε μετὰ μεγάλου στόλου παρὰ τὸν ἐν Σικελίᾳ Ἀκράγαντα, εἰς τόπον ὀνομασθέντα Μινῴαν, ἔνθα καὶ ἀπέθανε δολοφονηθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως Κοκάλου.

Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Δευκαλίων, εἷς τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ τῶν ἐπὶ θήραν τοῦ Καλυδωνίου ταύρου ἐξελθόντων ἀριστέων, ἐπεχείρησε πόλεμον ἀτυχῆ κατὰ τοῦ Θησέως, τοῦ βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν, μὴ θελήσαντος, ὡς λέγεται, νὰ παραδώσῃ

1. Συνέχ. ἀπὸ σελ. 124.

Meursius, Creta. — Car. Fred. Newman Creticarum rerum Specimen, Gott. 1820. — Mannert, Geogr. VIII, σ. 675. — Περιηγήσεις τοῦ Pococke, Tournefort, Olivier, Savary, Sonnini, Cockerel, Sieber, καὶ Pashley. — Broschini, Il Regno di Candia. — Iles de la Grêce, par M. Louis Lacroix.

τὸν παρ' αὐτῷ καταφυγόντα Δαίδαλον. Τοῦτον διεδέξατο ὁ ἀδελφὸς Κατρεὺς, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀλθαιμένους καὶ τῆς Ἀερόπης, ἣν ἔδωκεν εἰς γάμον τῷ Πλεισθένῃ, υἱῷ τοῦ Ἀτρέως καὶ πατρὶ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου. Ἡ παράδοσις αὕτη ἡ συνάπτουσα τὸν οἶκον τῶν Ἀτρειδῶν τῷ τοῦ Μίνωος δηλοῖ τὴν μεταξὺ Κρήτης καὶ Πελοποννήσου ἤδη πρὸ τῶν τρωϊκῶν ὑφισταμένην ἐπιμιξίαν, ἣν ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον ὁ τρωϊκὸς πόλεμος. Ἐπειδὴ οἱ ἡγεμόνες τῆς νήσου Ἰδομενεὺς καὶ Μηριόνης, ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνος, ὁ δὲ τοῦ Μόλου, ἀμφότεροι δὲ υἱωνοὶ τοῦ Μίνωος, διαπρέπουσι μεταξὺ τῶν ὁμηρικῶν ἡρώων. Μάλιστα δὲ ὁ Ἰδομενεὺς ἠξίου ἵνα συμμετάσχῃ τῆς ἀρχιστρατηγίας ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἀλλὰ τὴν ἀξίωσιν αὐτοῦ ταύτην ἀπεκρούσαντο ὁμοθυμαδὸν οἱ ἐν Αὐλίδι πρὸ τοῦ ἀπόπλου συναθροισθένθες Ἕλληνες.

Κρητῶν δ' Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευεν·
Οἳ Κνωσσόν τ' εἶχον, Γόρτυνά τε τειχιόεσσαν,
Λύκτον, Μίλητόν τε, καὶ ἀργινόεντα Λύκαστον,
Φαιστόν τε, Ῥύτιόν τε, πόλεις εὖ ναιεταώσας·
Ἄλλοι θ', οἳ Κρήτην ἑκατόμπολιν ἀμφενέμοντο·
Τῶν μὲν γὰρ Ἰδομενεὺς δουρικλυτὸς ἡγεμόνευε,
Μηριόνης τ' ἀτάλαντος Ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ
Τοῖσι δ' ἅμ ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο.

[Ὁμ. Ἰλ. Β, 645.]

Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ὁ Ἰδομενεὺς μετεκόμισεν εἰς τὴν Κρήτην ἀσφαλῶς τοὺς ἀπὸ τῶν μαχῶν διασωθέντας.

Πάντας δ' Ἰδομενεὺς Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους.
Οἳ φύγον ἐκ πολέμου, πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπηύρα.

[Ὀδύσ. Γ', 191.]

Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος ἔσχε πρὸς τὴν Κρήτην τὰς ὀλεθρίας συνεπείας, ἃς ἔσχε καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς τῆς Ἑλλάδος βασιλείας. Ἐπειδὴ ἡ νῆσος αὕτη ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὸ ἄριστον τῶν κατοίκων. Κατὰ δὲ τὴν ἀπουσίαν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου καὶ τῶν ἀρίστων πολιτῶν ὁ σύνδεσμος, ὁ συνέχων τοὺς διαφόρους τῆς νήσου λαοὺς ὑπὸ τὸ παλαιὸν σκῆπτρον τοῦ Μίνωος ἐχαλαρώθη, ἡ δὲ βασιλεία ἠφανίσθη ὡς ἐν τοῖς λοιπαῖς ἑλληνικαῖς πόλεσιν ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης ἀναρχίας καὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων.

Τοιαύτη ἦτο ἡ κατάστασις τῆς νήσου ὅτε οἱ Δωριεῖς κατέκλυσαν ὑπὸ τοὺς Ἡρακλείδας τὴν Πελοπόννησον περὶ τὸ 1104 περίπου πρὸ Χριστοῦ. Ἡ μετανάστευσις αὕτη, μετατοπίσασα τὰ πλεῖστα ἑλληνικὰ φῦλα, ἐπήνεγκε τὸν μέγιστον μέχρι τότε γνωστὸν ἀποικισμὸν, ἅτε τῶν Ἑλλήνων μεταναστευόντων παμπληθεῖ εἰς τὰς νήσους καὶ τὰς παρακειμένας ἠπείρους. Ἡ δὲ Κρήτη, ἐν ᾗ συνηντήθησαν καὶ συνεχωνεύθησαν τὸ πάλαι ποικίλα φῦλα, εἶδεν ἀναμιγνυόμενον αὐτῇ καὶ τὸ δωρικὸν στοιχεῖον, ὅπερ προώρισται ἵν' ἐπικρατήσῃ τῶν λοιπῶν. Ἡ πρώτη τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν εἰκάζεται ὅτι ἔφθασεν εἰς τὴν Κρήτην πεντήκοντα περίπου ἔτη μετὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν (περὶ πὸ 1049 π. Χ.), ὑπὸ τὸν Δελφὸν, ὁρμήσασα ἀπὸ τῶν ἐν Λακωνίᾳ Ἀμυκλῶν. Ἡ ἀποικία αὕτη κατεστάθη περὶ τὴν Δίκτην, παρὰ τὴν πόλιν Λύκτον, καὶ τὴν νότιον ὑπώρειαν τῆς Γορτύνης. Ἡ Λύκτος κατέστη τότε ἡ μεγίστη καὶ κατ' ἐξοχὴν δωρικὴ τῆς Κρήτης πόλις.

Ἡ δευτέρα μεγάλη δωρικὴ ἀποικία, ὁρμήσασα ἐξ Ἄργους καὶ Κορίνθου ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἀλθαιμένους, κατέλαβε τὰ πρὸς δυσμὰς μέρη τῆς νήσου, ἤτοι τὴν χώραν τῶν Λευκῶν ὀρῶν, καὶ ἔκτισε πόλεις ἀξιολόγους τὰς Μυκήνας, τὴν Πέργαμον, τὴν Λάππαν, τὰς Κυδωνίας, κ. λπ.

Αἱ ἀποικίαι αὗται κατέστησαν τὴν νῆσον πάντως δωρικήν. Ἡ γλῶσσα, τὰ ἤθη, ὁ πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς ὀργανισμὸς, τὰ πάντα φέρουσι τοῦ λοιποῦ ἐν αὐτῇ τὸν δωρικὸν τύπον. Ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐπέτυχε θαυμασίως, διὰ τὴν ἀδυναμίαν, εἰς ἣν περιῆλθον οἱ Κρῆτες κατὰ τὴν ἀφιξιν τῶν Δωριέων, εὑρόντων τὰς πλείστας πόλεις ἐρήμους ἕνεκα τῶν ἐμφυλίων πολέμων καὶ τοῦ λοιμοῦ.

Ἀλλ' οἱ Δωριεῖς δὲν κατέκτησαν τὴν νῆσον ὡς τὴν Λακωνίαν μιᾷ ὁρμῇ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν κοινῶν ἀρχηγῶν, ἀλλὰ κατέλαβον αὐτὴν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον. Ἐξ οὗ προῆλθεν ἡ διαίρεσις αὐτῶν καὶ ἡ σύστασις αὐτονόμων δημοκρατιῶν, μὴ ἐχουσῶν ἄλλον σύνδεσμον ἢ κοινήν τινα ἀρχὴν καὶ κοινὸν πολιτικὸν ὀργανισμόν.

Οὕτω κατακεκερματισμένη, δὲν εἶναι ἄπορον ὅτι ἡ νῆσος οὐδὲν ἔπραξε τοῦ λοιποῦ μέγα, καταστᾶσα τέλος φυτώριον μισθοφόρων στρατιωτῶν καὶ φωλεὰ πειρατῶν. Οἱ Κρῆτες τοξόται καὶ σφενδονῆται, περιζήτητοι ὄντες πανταχοῦ διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν ταχυποδίαν καὶ ἐπιτηδειότητα, μάχονται ἀντὶ χρημάτων ὑπὲρ πάντων καὶ κατὰ πάντων τῶν ἐθνῶν ἀδιακρίτως. Περιῆλθον δὲ εἰς τοιαύτην ἠθικὴν κατάπτωσιν καὶ ἀβελτηρίαν, ὥστε δὲν συμμετέσχον οὔτε τῶν μηδικῶν οὔτε τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου. Παρακινούμενοι δὲ ὑπὸ τῶν ἑλλήνων πρεσβευτῶν ἵνα δράμωσιν εἰς βοήθειαν τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἀποδίωξιν τοῦ Ξέρξου, ἀπείπαντο τὴν ἐπικουρίαν, προβαλλόμενοι τὸν χρησμὸν τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ, εἰπόντος πρὸς αὐτούς· «ὦ νήπιοι, ἐπιμέμφεσθε ὅσα ἡμῖν ἐκ τῶν Μενέλεῳ τιμωρημάτων Μίνως ἔπεμψε μηνίων δακρύματα, ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξεπρήξαντο αὐτῷ τὸν ἐν Καμικῷ θάνατον γενόμενον, ὑμεῖς δὲ ἐκείνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης ἁρπαχθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα.» «Ταῦτα, προσθέτει ὁ Ἡρόδοτος, οἱ Κρῆτες ὡς ἀπενειχθέντα ἤκουσαν, ἔσχοντο τῆς τιμωρίης.» [Ἡροδ. Ζ'. 169.]

Μετὰ τοιαύτην κατὰ τοὺς κρισιμωτάτους τῆς Ἑλλάδρς ἐκείνους χρόνους διαγωγὴν, βεβαίως οἱ Κρῆτες ὀλίγον ἢ οὐδόλως ἐκινήθησαν κατὰ τὸν πελοποννησιακὸν πόλεμον. Ὁ πόλεμος οὗτος ὅστις ἐνεθουσίασε πάντας τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐγέννησε καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς μικροτάταις νήσοις δύο κόμματα, τὸ μὲν ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν, τὸ δὲ ὑπὲρ τῆς Σπάρτης, ὁ πόλεμος οὗτος δὲν ἦτο αὐτοῖς ἄλλο ἢ ἀφορμὴ κερδοσκοπίας. Ἐπειδὴ συμμετέσχον μὲν ἅπαξ τῆς ἐπὶ τὴν Σικελίαν στρατείας, ἀλλ' ἁπλῶς ὡς μισθοφόροι. Ὄντες δὲ Δωριεῖς συνετάχθησαν τοῖς Ἴωσιν, ὡς ἀναφέρει ἐκπληττόμενος ὁ Θουκυδίδης· « Κρῆτες δὲ καὶ Αἰτωλοὶ (ἦλθον) μισθῷ καὶ οὗτοι πεισθέντες· ξυνέβη δὲ τοῖς Κρησὶ τὴν Γέλαν Ῥοδίοις συγκτίσαντας μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκοις, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς ἀποίκους ἄκοντας μετὰ μισθοῦ ἐλθεῖν. » [Θουκ. Ζ', 57.] Ὁ δὲ Πολύβιος ἐξαίρων τὴν φιλαργυρίαν τῶν Κρητῶν ἐπάγει· « Καθόλου δ' ὁ περὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν καὶ πλεονεξίαν τρόπος οὗτος ἐπιχωριάζει παρ' αὐτοῖς, ὥστε παρὰ μόνοις Κρηταιεῦσι τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων μηδὲν αἰσχρὸν νομίζεσθαι κέρδος. » [Πολύβ. ΣΤ, 46.)

Ἡ ἀδιαφορία αὕτη τῶν Κρητῶν πρὸς τὰ μεγάλα συμβάντα, ὧν ἡ Ἑλλὰς ἐγένετο θέατρον, καὶ ἡ πλεονεξία ἐξηγεῖ ἀρκούντως τὴν λήθην, εἰς ἣν περιῆλθεν ἡ νῆσος μέχρι τῆς κατακτήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων.

Β'.

Ἀλλ' ἡ Κρήτη, εἰ καὶ μὴ μετέσχε, ὡς εἴδομεν, μήτε τῶν πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμων, μήτε τοῦ Πελοποννησιακοῦ, καὶ ἠδόξησε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ἀκμαζούσης τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, ἐγένετο οὐδὲν ἧττον εὐκλεεστάτη πασῶν τῶν ἑλληνίδων νήσων κατὰ μὲν τὸν μεσαιῶνα ἅτε ἀποβᾶσα τὸ μῆλον οὕτως εἰπεῖν τῆς ἔριδος τῶν Βυζαντινῶν, τῶν Σαρακηνῶν καὶ τῶν Βενετῶν, τῶν Γενουηνσίων καὶ τῶν Τούρκων, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους, διὰ τὸ φιλελεύθερον καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀλλεπαλλήλους τῶν Κρητῶν ἀγῶνας. Διὸ καὶ ἐπιδραμόντες διὰ βραχέων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν [Ἰδ. τεῦχος 43] τὰ κατὰ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἱστορίαν, εὔκαιρον καὶ ὠφέλιμον νομίζομεν ἵνα ἐκθέσωμεν λεπτομερέστερον τὴν ἱστορίαν τῆς νήσου ἀπὸ τῆς κατακτήσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν μέχρι τοῦ νῦν.

Διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Παύλου τὸν χριστιανισμὸν, ἡ Κρήτη διέμεινεν ὑπὸ τοὺς βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας μέχρι τοῦ 825 ἔ., ὅτε ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ δευτέρου κατελήφθη τέλος τὸ τρίτον ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν τῆς Ἱσπανίας, οἵτινες ἀντέστησαν πρὸς τοὺς ἐπαλλήλως κατ' αὐτῶν ἀποσταλέντας στρατηγοὺς Φωτῖνον, Δαμιανὸν καὶ Κρατερὸν, ὃν καὶ αἰχμαλωτίσαντες ἀπεσταύρωσαν. Διετέλεσαν δὲ κύριοι τῆς νήσου ἐπὶ 135 ἔτη, καθ' ἃ ἐξήσκησαν δεινὴν ἐν τῇ Μεσογείῳ πειρατείαν, μέχρι τοῦ αὐτοκράτορος Ῥωμανοῦ τοῦ δευτέρου, ὅστις διὰ τοῦ στρατηγοῦ Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, τοῦ ὕστερον ἀναγορευθέντος αὐτοκράτορος, ἀφεῖλεν αὐτὴν τοῖς Σαρακηνοῖς, συλλαβὼν αἰχμάλωτον καὶ τὸν Ἐμίρην, ἢ διοικητὴν τῆς νήσου Κουκούβην, ὅστις, κλεισθεὶς ἐν τῷ Μεγαλοκάστρῳ, καὶ πολιορκηθεὶς ἐπὶ δέκα μῆνας, παρεδόθη τέλος μετὰ πάντων αὐτοῦ τῶν ἀπὸ πολλῶν φόνων καὶ ἁρπαγῶν συνειλεγμένων θησαυρῶν. Καὶ οἱ μὲν Σαρακηνοὶ κατεσφάγησαν πάντες, ὁ δὲ Ἐμίρης ἀπήχθη εἰς Κωνσταντινούπολιν αἰχμάλωτος.

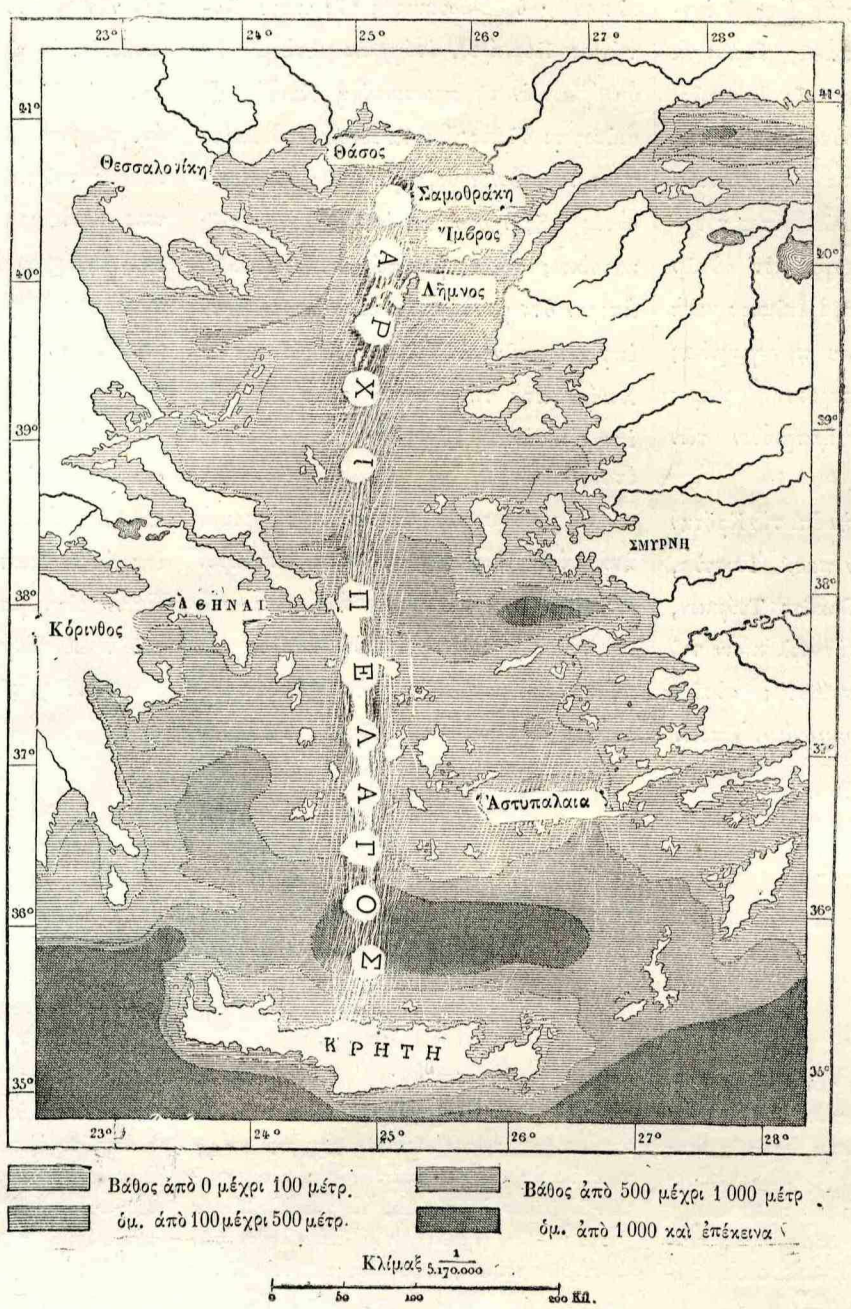

ΒΑΘΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΥΣ.

Ἔκτοτε ἡ νῆσος ἔμεινεν ὑπὸ τοὺς βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας μέχρι τῆς τετάρτης σταυροφορίας, καθ' ἣν οἱ Φράγκοι καὶ οἱ Βενετοὶ, καταλαβόντες τὴν Κωνσταντινούπολιν, διεμελίσαντο τὴν βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν. Τότε ἡ Κρήτη ἐπεκληρώθη τῷ Βονιφατίῳ, μαρκησίῳ τοῦ Μονφερράτου καὶ βασιλεῖ τῆς Θεσσαλονίκης. Διὰ δὲ τῆς συνθήκης τῆς 12 αὐγούστου τοῦ 1204ου ἔτους ὁ παράδοξος οὗτος βασιλεὺς ἀντηλλάξατο αὐτὴν ἀντὶ χωρῶν κειμένων πλησιέστερον τῆς πρωτευούσης αὐτοῦ, ἡ δὲ νῆσος κατέστη τότε ἡ ἀξιολογωτάτη κτῆσις τῆς ἑνετικῆς δημοκρατίας κατὰ τὴν Μεσόγειον.

Ἀλλ' οἱ Γενουήνσιοι, φθονοῦντες τὴν αὔξουσαν δύναμιν τῶν Βενετῶν, καὶ βουλόμενοι νὰ ἀφέλωσιν αὐτοῖς τὴν νῆσον, ἐξήγειραν ἐν αὐτῇ διὰ μυρίων ῥαδιουργιῶν στάσεις καὶ ταραχάς. Πρὸς καταστολὴν τούτων οἱ Βενετοὶ ἔπεμψαν εἰς τὴν νῆσον ἀποικίαν πεντακοσίων οἰκογενειῶν, αἷς ἐδόθησαν 132 τιμάρια ἱπποτικὰ, ἢ χωροδεσποτίαι, ἀναγκάζουσαι τοὺς κατόχους εἰς ἐκστρατείαν (fiefs de haubert), καὶ εἰς 400 τιμάρια θυρεοφόρα (fiefs d'écuyers). Τῆς ἀποικίας ταύτης προΐστατο εἷς Δοὺξ, ἀντιπρόσωπος τοῦ Δόγου τῆς μητροπόλεως, ἐκλεγόμενος κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ μεγάλου συμβουλίου τῆς Βενετίας μετὰ δύο ἀνωτέρων συμβούλων. Ὡς δὲ ἐν τῇ μητροπόλει, κατέστησαν τότε καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ οἱ Βενετοὶ τοὺς δικαστὰς del proprio λεγομένους, καὶ τοὺς δεσπότας τῆς νυκτὸς, καὶ τοὺς τῆς εἰρήνης, τὸ μικρὸν συμβούλιον, τὸν μέγαν καγγελάριον, καὶ τὸ μέγα συμβούλιον, ὅπερ ὡς ἐν Βενετίᾳ ἀνηγορεύθη εὐγενὲς καὶ κληρονομικόν. Διὸ καὶ ὅτε τῷ 1669 ἡ Κρήτη ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου τούτου, ἀναγκασθέντα νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν μητρόπολιν, ἀνεγνωρίσθησαν ὡς διαφυλάττοντα τὰ κληρονομικὰ αὐτῶν δικαιώματα, καὶ ἐνεγράφησαν εὐπατρίδαι ἀνεξαιρέτως ἐν τῇ Χρυσῇ Βίβλῳ.

Ἐν ἔτει 1475 ὁ σουλτάνος Μωάμεθ ὁ δεύτερος ἐποίησε πρῶτος πρὸς τὴν κατάκτησιν τῆς Κρήτης μεγάλας παρασκευὰς, αἵτινες ὅμως ἐχρησίμευσαν αὐτῷ

μᾶλλον εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως Κάφφας, ἣν οἱ Γενουήνσιοι κατεῖχον ἔτι ἐν Κριμαίᾳ. Οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἐπεχείρησαν πολλάκις, πλὴν ματαίως, ἵνα γένωνται κύριοι τῆς νήσου, ἥτις ἀντέσχε πρὸς πάσας τας ἐκστρατείας τῶν Τούρκων μέχρι μεσοῦντος τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος. Ἀλλ' ἐν ἔτει 1664, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀσθενοῦς Ἰβραΐμ, ὁ μέγας βεζύρης, ὁ ἐπιχειρηματικὸς Μεχεμὲτ πασᾶς, ἔκρινε νὰ ἀφαιρέσῃ τέλος τὴν νῆσον τοῖς Βενετοῖς. Ὑποκρινόμενος δὲ ὅτι προὐτίθετο νὰ τιμωρήσῃ δῆθεν τὰ ἀδικήματα τῶν ἱπποτῶν τῆς Μελίτης, οἵτινες, συλλαβόντες τουρκικά τινα πλοῖα, κατέφυγον μετ' αὐτῶν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Κρήτης, ἐξέπλευσε μετὰ φοβεροῦ στόλου, καὶ ἄνευ προηγουμένης προκηρύξεως πολέμου παρέστη φοβερὸς τῇ 14 ἰουνίου 1665, ἔμπροσθεν τῶν Χανίων.

Ἡ Βενετία, μαθοῦσα τὴν ἐπὶ τὴν Κρήτην ἐκστρατείαν τοῦ καπετὰν πασᾶ Ἰουσοὺφ, ἄγοντος πεντήκοντα χιλιάδας Τούρκων, καὶ τὴν σύλληψιν καὶ τὴν φυλάκισιν τοῦ ἐν Κωνσταντινοπόλει πρέσβεως αὐτῆς, περιῆλθεν εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν. Ἐπειδὴ ὁ μόνος στόλος αὐτῆς, συγκείμενος ἐξ εἴκοσι πλοίων, ἐναυλόχει ἐν τῷ λιμένι τῆς Σούδας ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀντώνιον Καπέλλον, ὅστις, βλέπων ἑαυτὸν ἀσθενέστερον τοῦ ἐχθροῦ, δὲν ἐτόλμα μήτε νὰ ἀντεπεξέλθῃ τοῖς Τούρκοις κατὰ θάλασσαν, μήτε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν λιμένα τῶν Χανίων, ἔνθα βεβαίως ἔμελλε νὰ ἀποκλεισθῇ· ὁ δὲ διοικητὴς τῆς νήσου Ἀντώνιος Κορνάρος, ἐτύγχανε μετὰ μικρῶν δυνάμεων ἐν τῇ πρωτευούσῃ Κανδίᾳ, ἧς ἄλλως τε ὁ λαὸς ἥκιστα εὐνοϊκῶς διέκειτο πρὸς τοὺς Βενετούς, τυραννικῶς δυναστεύοντας τῆς νήσου καὶ ἐπιβάλλοντας τοῖς κατοίκοις φόρους βαρυτάτους. Διὸ οὐδὲν ἄπορον ὅτι μετὰ πολιορκίαν πεντήκοντα ἑπτὰ ἡμερῶν οἱ Τοῦρκοι ἐκυρίευσαν τὰ Χανία κατὰ τὴν γενικὴν προσβολὴν, ἣν ἐπεχείρησαν τῇ 17ῃ αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ἡ χριστιανικὴ τῆς πόλεως φρουρὰ ἠναγκάσθη νὰ παραδοθῇ μετὰ ἑπτάωρον ἀπεγνωσμένην τελευταίαν ἀντίστασιν καὶ ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ ἐξέλθῃ ἄοπλος τῆς πόλεως καὶ μεταβῇ εἰς τὸν ἐν Σούδᾳ βενετικὸν στόλον. Οἱ Τοῦρκοι ἀπέβαλον ὑπὲρ τὰς 40 000 στρατιωτῶν, ἀλλ' ἐκυρίευσαν 860 κανόνια καὶ προσεκτήσαντο λιμένα καὶ φρούριον ἐπὶ τῆς νήσου, ἅτινα ἔμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν αὐτοῖς ὡς ἀφετηρία νέων ἀγώνων πρὸς τὴν ὅλην αὐτῆς κατάκτησιν.

Πρὸς τὸ ἄκουσμα τῆς ἁλώσεως τῶν Χανίων ἡ Βενετία, βλέπουσα κινδυνεύουσαν τὴν νῆσον, ἐποιεῖτο ταχέως μεγάλας παρασκευάς. Ὁ κλῆρος ἐδωρεῖτο τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ, οἱ πολῖται πάντες αὐθορμήτως ἀπεγράφοντο πρὸς τὴν στρατείαν, τὸ δὲ ἀξίωμα τοῦ πατρικίου ἐδίδετο τοῖς ἰδιώταις ἀντὶ χρημάτων. Καθαιρεθέντος δὲ τοῦ ναυάρχου Καπέλλου, ἐξελέχθη ἀντ' αὐτοῦ στρατηγὸς ὁ Ἱερώνυμος Μοροζίνης, ὅστις, ἀναχθεὶς μετὰ στόλου ἑκατὸν πλοίων, προὐκάλεσεν εἰς ναυμαχίαν τὸν ἐχθρόν. Ἀλλ' ἐκεῖνος φυγομαχῶν προὐτίμησεν ἵνα ἐκπολιορκήσῃ διὰ ξηρᾶς τὴν Ῥέθυμνον καὶ Σούδαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Γαλλία ἔπεμψε βοήθειαν ἑπτὰ πλοίων τοῖς Βενετοῖς οἵτινες εὐγνωμονοῦντες ἐνέγραψαν τὸ ὄνομα τοῦ πρωθυπουργοῦ καρδιναλίου Μαζαρίνου ἐν τῇ βίβλῳ τῶν εὐπατριδῶν.

[Ἀκολουθεῖ.]

Ο Κ. ΓΛΑΔΣΤΩΝ

ΚΑΙ ΑΙ ΑΓΓΛΙΚΑΙ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ.

Ἡ Ἀγγλία, συνελθοῦσα τέλος εἰς ἑαυτὴν, συνῃσθάνθη καὶ ἐξεδήλωσε τοιαύτην ἀγανάκτησιν ἐπὶ τοῖς ἐν Βουλγαρίᾳ ἐσχάτως ὑπὸ τῶν ἀτάκτων τῆς Πύλης στρατιωτῶν γενομένοις κακουργήμασιν, ὥστε ἀπό τινων ἡμερῶν τὰ meetings διαδέχονται σφοδρότερα ἄλληλα καὶ σημαντικώτερα. Ἐν τῇ δημηγύρει τοῦ Blackheath παρέστησαν ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας Ἄγγλων, καὶ βαγδαίας πιπτούσης βροχῆς. Ἡ πεδιὰς ὡμοίαζε πρὸς κυμαίνοντα ὠκεανὸν πίλων καὶ ἀναπεπταμένων ἀλεξιβρόχων.

Ἡ δημήγυρις ἔμελλε νὰ τελειώσῃ περὶ τὴν πέμπτην ὥραν, καὶ ὅμως ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἑβδόμην πᾶσαι αἱ ἐφημερίδες τῆς ἑσπέρας περιεῖχον τὰ πρακτικὰ αὐτῆς. Πλησίον τῶν τραπεζῶν τῶν ἀνταποκριτῶν τῶν ἐφημερίδων ἵστανται οἱ ὑπάλληλοι τῶν τηλεγράφων, οἵτινες ἀποστέλλουσιν εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας κατὰ τμήματα τὰς ἀγορεύσεις τῶν ῥητόρων.

Σκοπὸς τοῦ μεγίστου τούτου meeting ἦτο πρῶτον τὰ ἐκφράσῃ τὴν φρίκην, ἣν οἱ κάτοικοι τῆς Γρηνβίχης ἠσθάνσθησαν ἐπὶ ταῖς ἐν Βουλγαρίᾳ ἀπανθρωπίαις. ἃς οὐ μόνον ἠνέχθη ἀλλὰ καὶ ἐπεδοκίμασεν ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις· δεύτερον δὲ νὰ διακηρύξῃ ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις δὲν προσηνέχθη μετὰ τῆς προσηκούσης ἑτοιμότητος καὶ ἐνεργείας, ὅτε ἐγνώσθησαν ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ φρικαλέαι ἐκεῖναι πράξεις πρὸς ἄμεσον αὐτῶν κατάπαυσιν· τρίτον νὰ παρακινήσῃ τὴν κυβέρνησιν ἵνα ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων λάβῃ εὐθὺς τὰ καταλληλότατα μέτρα ὅπως ἐμποδίσῃ τὴν ἐπανάληψιν τῶν ὠμοτήτων τούτων, ἀφαιροῦσα τοῦ λοιποῦ τῆς Τουρκίας τὴν ἄμεσον διοίκησιν τῆς Βοσνίας καὶ τῆς Ἑρζεγοβίνης· καὶ τέλος νὰ ἀποτείνῃ πρὸς τὴν βασίλισσαν ἀναφορὰν ἐκφράζουσαν τὰ αἰσθήματα ταῦτα.

Αἱ δύο πρῶται προτάσεις ψηφίζονται ὁμοθυμαδόν, ἡ δὲ τρίτη ὑποστηρίζεται ὑπὸ τοῦ Γλάδστωνος.

Ὁ πολιτικὸς ἀνὴρ, ὅστις, εἰ μὴ κατὰ τύπους, πράγματι ὅμως διατελεῖ ὁ ἀρχηγὸς τῆς φιλελευθέρας μερίδος, εἶναι κατὰ τὸ φυσικὸν ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα· ὁλόλευκος σχεδὸν κόμη καλύπτει φειδωλῶς τὴν ἰσχυρὰν, ἐμβριθῆ καὶ τὰ μάλιστα συμπαθητικὴν αὐτοῦ κεφαλήν. Εἶναι μὲν ὠχρὸς, ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ λάμπουσιν ἐκ τῆς χαρᾶς, ἣν αἰσθάνεται, βλέπων τοσοῦτον λαοῦ πλῆθος, ἐν ᾧ καὶ πολλαὶ εὐγενεῖς καὶ ἐράσμιαι γυναῖκες, παρ' οὐδὲν τιθέμενον τὴν βαγδαίαν βροχὴν καὶ τὸν σφοδρὸν ἄνεμον, συῤῥεῦσαν δὲ ὅπως ἀκούσῃ τὴν δημηγορίαν αὐτοῦ.

Ὁ Γλάδστων ὁμιλεῖ ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ὥραν οὕτω καθαρῶς, οὕτως εὐφραδῶς ὥστε πάντες ἀκούουσιν εὐκρινῶς τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. Καὶ πρῶτον ἐξετάζει ὁ ῥήτωρ ἂν ἡ διήγησις τῶν ὠμοτήτων τούτων εἶναι ἀληθὴς, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις μηδὲ κἂν νὰ διαψεύσῃ αὐτὰς ἐτόλμησε. Δὲν πρόκειται ἐνταῦθα, λέγει, περὶ ζητήματος πολιτικοῦ, ἀλλὰ περὶ ζητήματος γενικῆς φιλανθρωπίας. Ἐὰν δὲ μὴ λάβωμεν τὰ κατάλληλα μέτρα, ἡ Τουρκία θὰ προσενεχθῇ πρὸς τὴν Σερβίαν ὡς προσηνέχθη πρὸς τὴν Βουλγαρίαν. — Ἡ Τουρκία διατείνεται ὅτι εἶναι σήμερον πεφωτισμένη, ἀλλὰ τὸ φῶς, ὅπερ νομίζει ὅτι κέκτηται, προέρχεται ἐκ τῶν ἀπαισίων φλογῶν τῶν πυρσῶν καὶ τῆς πυρκαϊᾶς, ἥτις καταλυμαίνεται τὰς κώμας τῆς ἀτυχοῦς Βουλγαρίας. Διατείνεται ὅτι οἱ φόνοι οὗτοι, αἱ λεηλασίαι, α παρθενοφθορίαι καὶ οἱ ἀνδραποδισμοὶ διεπράχθησαν ὑπὸ τῶν ἀτάκτων. Ἄπαγε! ψεύδη! Οἱ τακτικοὶ αὐτῆς εἶναι τόσον ἄτακτοι, αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν τόσον ἀποτρόπαιοι ὡς αἱ τῶν ἀτάκτων. Ἄλλως τε ἡ Τουρκία ἐτίμησε διὰ παρασήμων, καὶ ὁποίων παρασήμων! τοὺς κακούργους, οἵτινες συμμετέσχον πασῶν τῶν ὠμοτήτων τούτων, ἀφοῦ ἐπέταξαν τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν!

Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ λόγου του ὁ Γλάδστων ζητεῖ τὰ μέσα τῆς ταχείας ἐπανορθώσεως τῆς δεινῆς τῶν πραγμάτων καταστάσεως· ἐπειδὴ

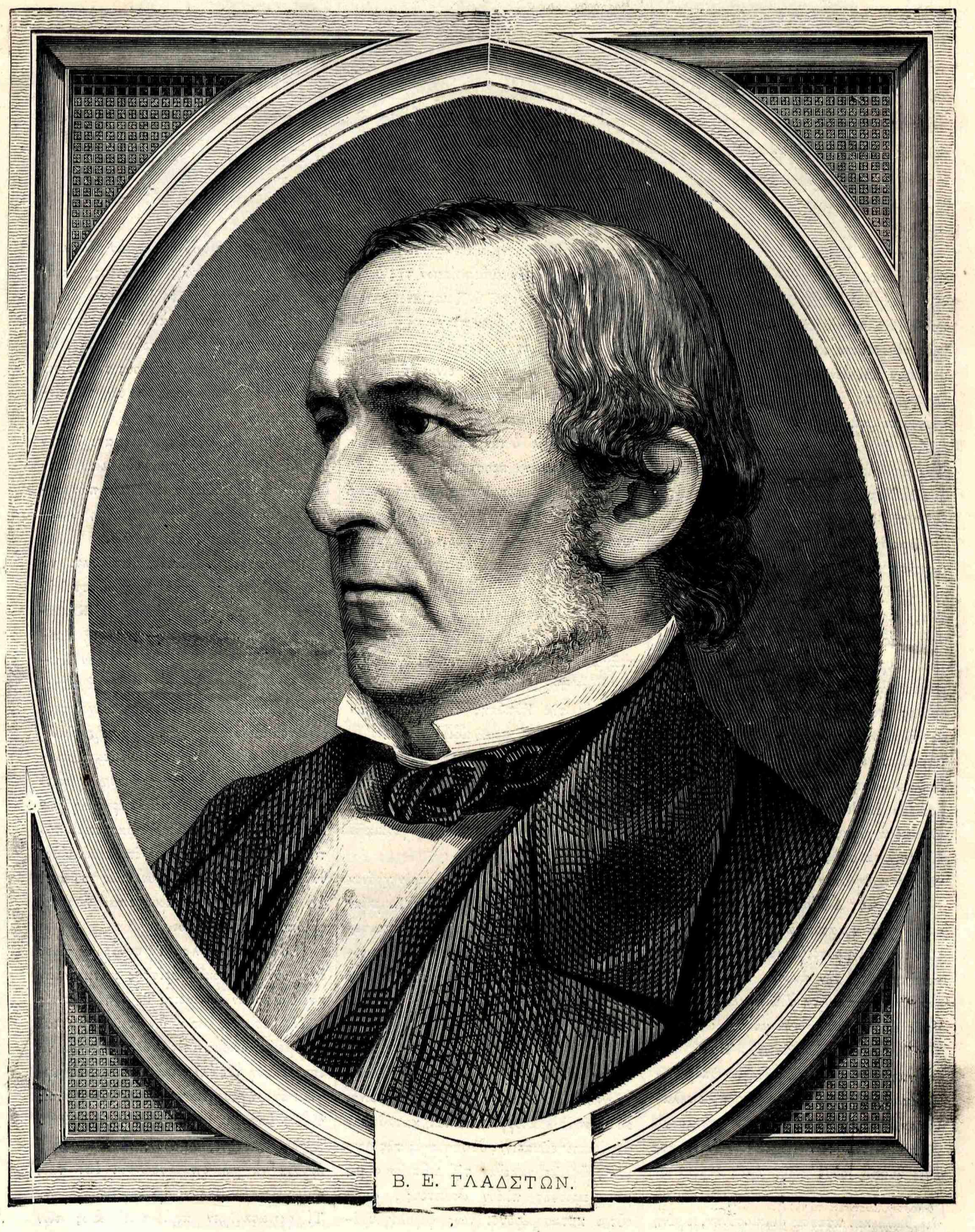
Β. Ε. ΓΛΑΔΣΤΩΝ.

ἄλλως, κατ' αὐτὸν, ἡ Ἀγγλία καθίσταται ὑπεύθυνος ἁπάντων τούτων τῶν ἐγκλημάτων, μὴ πειραθεῖσα νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὰ παντὶ σθένει. — Αὔριον, εὐθὺς ὁ ναύαρχος τοῦ ἐν Βεσικίοις σταθμεύοντος ἀγγλικοῦ στόλου, κραυγάζει, πρέπει νὰ μηνύσῃ πρὸς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν, ὅτι ἐὰν αἱ ὠμότητες μὴ καταπαύσωσιν ἐν ἀκαρεῖ, οὐδενὶ πλοίῳ θὰ ἐπιτρέψῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν Βόσπορον, καὶ ὅτι ἡ Τουρκία ἀπομεμονωμένη ὑπὸ μὲν τῆς Ἀγγλίας κατὰ θάλασσαν, ὑπὸ δὲ τῆς Ῥωσσίας κατὰ ξηρὰν θὰ ἀναγκασθῇ τέλος νὰ καταπαύσῃ τὰ σκάνδαλα ταῦτα, ὡς ἀτιμάζοντα τὴν ἀνθρωπότητα!

(Συνεχῆ καὶ ζωηρότατα χειροκροτήματα διεδέξαντο τοὺς τελευταίους τοῦ ῥήτορος λόγους.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ[1].

Δέντων. Πᾶσα ἧττα τῆς Ῥωσσίας ὡς προμάχου τῶν χριστιανῶν εἶναι ὁ μέγιστος τῶν θριάμβων της. Οἱ ἄγγλοι πρόξενοι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἔλθωσιν εἰς ἔριδας πρὸς τὸν Μίλαν ἀφ' οὗ ἀπέκρυπτον τὴν ἀλήθειαν καὶ δὲν ἀνεκοίνουν τοῖς ἐνθάδε ὑπουργοῖς τὰ ἐκεῖ κακουργούμενα... Μὴ πιστεύετε τὰ λεγόμενα περὶ τῆς τῶν Σέρβων ἀγριότητος· γινώσκω τὸν ἔνοπλον Ἀρχιμανδρίτην, οὗτινος οὐδεὶς λογιώτερος ἢ εὐλαβέστερος εἶχε ποτὲ ὁδηγήσῃ τὰ ὅπλα τῆς Γαλλίας ἢ τῆς Ἀγγλίας.

Βροδχούρστ. Ἐὰν συνήρχετο ἡ παροῦσα ὁμήγυρις εἰς Hyde Park, θὰ συμμετεῖχον αὐτῆς πολλαὶ μυριάδες ἐργατῶν, οἵτινες, ἀμοιροῦντες ὀθωμανικῶν χρεωγράφων καὶ οὐδὲν ἔχοντες ἄμεσον περὶ Τουρκίας συμφέρον, θὰ προέτεινον νὰ ἀναστείλῃ διὰ τῆς βίας ὁ ἐν Βεσικίοις στόλος τὰς τουρκικὰς βαρβαρότητας, ἃς ἤλπιζον πεπαυμένας ἀπὸ τοῦ κριμαϊκοῦ πολέμου. Αἱ ἐργασίαι τοῦ Κοινοβουλίου λήγουσι μετ' ὀλίγον· καλὸν θὰ ἦτο ἐὰν ἐκ διαλειμμάτων συνεκροτοῦντο ἄλλαι ὁμηγύρεις ἀναμιμνήσκουσαι τὴν κυβέρνησιν τὰ πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα καθήκοντα αὐτῆς.

Γεώργιος Δῶζον. Προτείνω νὰ ἐκφράσωμεν φρίκην κατὰ τῶν τουρκικῶν σκληροτήτων καὶ προτρέψωμεν τὴν κυβέρνησιν νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν παῦσιν τῶν βαρβάρων σκηνῶν. Ἡ πλείστη τοῦ ἀγγλικοῦ ἔθνους μερὶς ἀποδοκιμάζει τὴν μυστηριώδη πολιτικὴν τῶν διπλωματῶν. Ἡμεῖς μὲν ἠγωνισάμεθα καὶ ἐπληρώσαμεν ὑπὲρ τῶν Τούρκων, οἱ δὲ Τοῦρκοι μᾶς προεπηλάκησαν, μᾶς ἔσκωψαν, μᾶς ἠπάτησαν· ἠθέτησαν τὴν τῶν Παρισίων συνθήκην, ἥτις ἠθικῶς οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς ἔπρεπε νὰ ἔχῃ κῦρος. Ὁ Τοῦρκος ὑπέσχετο ὅτι θὰ διορθωθῇ καὶ ἀσκήσῃ δικαιοσύνην, ἐφάνη δὲ ψευδόμενος. Ἐὰν μὴ ἐπέλθῃ θεραπεία, πρέπει τις νὰ μιμηθῇ Πέτρον τὸν Ἐρημίτην καὶ κηρύξῃ δι' ὅλης τῆς Εὐρώπης σταυροφορίαν. Ἐὰν τώρα ἠγωνιζόμεθα πρὸς τὴν Ῥωσσίαν, θὰ ἐπροστατεύομεν τὴν χειρίστην τῶν κυβερνήσεων τῆς ὑφηλίου. Ὅσον προχωρεῖ ὁ Χριστιανὸς γίνεται εἰρηνικώτερος· ὅσον προχωρεῖ ὁ Μουσουλμάνος γίνεται θηριωδέστερος· τὸ χριστιανικὸν θρήσκευμα εἶναι δεκτικὸν ἀπείρου ἐπιδόσεως, τὸ μωαμεθανικὸν ὅμως εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ ἐπιδώσῃ, ὡς θέλει ὁ ἄγγλος. Ἀλλ' ὁ τὸν Χριστὸν ὁμολογῶν ἔχει δικαίωμα νὰ προστατευθῇ κατὰ τῆς βαρβαρότητος θρησκεύματος, κηρύσσοντος τὸν ὄλεθρον τῶν γκιαούρηδων. Ἐὰν αἱ γυναῖκες τῆς Ἀγγλίας ἔχουσιν, ὡς λέγεται, ὄρεξιν νὰ ἀναμιγνύωνται εἰς τὴν πολιτικὴν, ἃς κηρύξωσι τώρα ὅτι δὲν θὰ ἡσυχάσωσι πρὶν ἢ διωχθῶσιν οἱ Τοῦρκοι ἐκ τῆς Εὐρώπης· ἢ νομίζετε ὅτι θὰ ἦτο γελοῖον πρᾶγμα νὰ συγκροτήσωσιν αἱ γυναῖκες τῆς Εὐρώπης εὐρὺν σύνδεσμον ὅπως διώξωσιν ἐκ τῆς Εὐρώπης τὴν πολυγαμίαν τοῦ χαρεμίου καὶ προσλάβωσι τὰς παρθένους τῶν Βουλγάρων ὑπὸ τὴν προστασίαν των; Ἐν τούτοις ἡμεῖς αἰτοῦμεν ἁπλῶς νὰ ἐμποδίσῃ ἡ Ἀγγλία τὰς σκληρότητας κατὰ τῶν ἀθώων καὶ ἀόπλων γυναικῶν καὶ παιδίων.

Στιουάρτ Πούλ. Ἐπὶ μακρὸν χρόνον μελετήσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν Τουρκίαν διισχυρίζομαι ὅτι ἡ ἐπανάστασις θὰ κατεβάλλετο δι' ἁπλῆς δυνάμεως ἀστυνομικῆς. Διεπράχθησαν ὅμως ἀπερίγραπτοι στυγερότητες ἐναντίον μυρίων ἀόπλων ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παιδίων. Οἱ ἐν Τουρκίᾳ διατρίβοντες ὁμογενεῖς πρέπει σήμερον νὰ αἰσχύνωνται ὀνομαζόμενοι Ἄγγλοι. Οἱ ἄτακτοι τῆς Πύλης εἶναι αὐτόχρημα κακοῦργοι, λῃσταὶ, κατάδικοι, φυγόδικοι· εἰλικρινὴς δὲ ὑπουργὸς τῆς Ἀγγλίας ὤφειλε νὰ εἴπῃ τῷ Διβανίῳ « μὴ μεταχειρισθῆς πλέον ἀτάκτους, διότι οὗτοι καταστρέφουσι τοὺς φορολογουμένους ὑπηκόους σου, καλοῦσι καὶ καταβιβάζουσι τὰ ῥωσσικὰ ὅπλα· ἡμεῖς δὲ, εἰ καὶ ἀναστέλλομεν τὴν ἐν Πετρουπόλει κυβέρνησιν, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναχαιτίσωμεν τὸ ῥωσσικὸν ἔθνος. Βασιβοζοῦκος σημαίνει τρελλὴν κεφαλὴν, Κιρκάσιος δὲ ὅ,τι ἄτιμον. Ἔχομεν δύναμιν, ἐὰν θέλωμεν, νὰ ἀφοπλίσωμεν τοὺς ἀτάκτους· πᾶς ἀνὴρ, πᾶσα γυνὴ τοῦτο ὀφείλει νὰ ὁρίσῃ ἔργον τοῦ βίου του· ἐὰν ὑποστηρίζωμεν πάλιν τὰς τουρκικὰς βαρβαρότητας, θὰ ἐπισπάσωμεν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν περιφρόνησιν τῆς ἀνθρωπότητος.

Newins (καθολικὸς), ἐξέφρασε λύπην ὅτι οἱ Ῥωμανοκαθολικοὶ οὐδεμίαν ἐπιδείκνυνται συμπάθειαν πρὸς τοὺς πάσχοντας Χριστιανοὺς, ἡ δὲ Παπωσύνη ὑπερμαχεῖ τῆς Πύλης ἐν τῷ φανερῷ.

Τραουβρίτζ. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ποιήσω ἐκ πείρας τὴν ἑξῆς διαστολὴν Κιρκασίων καὶ Βουλγάρων. Οἱ Κιρκάσιοι πωλοῦσι τὰ ἴδια τέκνα ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις· εἶδον Κιρκασίαν γυναῖκα τρέχουσαν κατόπιν ἁμάξης, ἥτις ἀπεκόμιζεν εὐειδέστατον τέκνον της, ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς πωληθὲν πρὸς πλούσιον Ὀθωμανόν. Εἶδον εὐειδέστατα παιδία ἀγοραζόμενα ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆς. Ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ γέρων Κιρκάσιος ἤριζε τρεῖς ἡμέρας περὶ τοῦ τιμήματος, τελευταῖον δὲ ἐπώλησεν υἱόν, θυγατέρα καὶ μίαν τῶν γυναικῶν του ἀντὶ 18 λιρῶν. Οἱ Βούλγαροι εἶναι ἥσυχοι, φιλόπονοι, εἰρηνόφιλοι...

Ἐδμούνδ Βήλς. Τῇ συνδρομῇ τίνος ἔχει νῦν ἡ Τουρκία ἀρίστας κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεις; Τῇ βοηθείᾳ τίνος ὁ ἐν Βεσικίοις πλησίον τοῦ ἀγγλικοῦ σταθμεύων ὀθωμανικὸς στόλος ἠδυνήθη νὰ ἐπαπειλήσῃ τὰς ἑλληνικὰς ἀκτάς; Ἡ Ἀγγλία ἐχορήγησε τὰ χρήματα· ἐν τούτοις οὐδεὶς ὑπάρχει ὀθωμανικῶν χρεωγράφων ἄγγλος κάτοχος, οὗ τινος τὰ ὦτα καὶ ἡ καρδία νὰ μὴ σπαράσσωνται ἐπὶ ταῖς οἰμωγαῖς τῶν βασανιζομένων Βουλγάρων. Τί φωνασκοῦμεν περὶ ἀπελάσεως τῶν Τούρκων, ἐν ᾧ ἡμεῖς αὐτοὶ τοὺς τηροῦμεν ἐν τῇ Εὐρώπῃ; Ἂς κυρήξωμεν ὅτι οὐδεμία πλέον κυβέρνησις, οἱαδήποτε ἔσται παρ' ἡμῖν ἀνεκτὴ, τολμῶσα νὰ χορηγήσῃ τοῦ λοιποῦ τὴν ἐλαχίστην ὑλικὴν ἢ ἠθικὴν βοήθειαν εἰς τοὺς Τούρκους...

1. Συνέχεια ἀπὸ σελ. 131.

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ.

Κατὰ τὴν ἐσχάτως ἐν Παρισίοις γενομένην διανομὴν τῶν βραβείων εἰς τοὺς καλλιτέχνας τοὺς μετασχόντας τῆς ἐπετείου Ἐκθέσεως τῶν ὡραίων τεχνῶν, ὁ ὑπουργὸς τῆς παιδείας καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν Waddington ἀπήγγειλε λόγον ἀξιολογώτατον, ὃν συνιστῶμεν εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνωστας, καὶ εἰς τοὺς τὰ τῆς Ἑλλάδος διέποντας, ὅπως ἴδωσιν ἐξ αὐτοῦ ὁπόσον αἱ κυβερνήσεις τῶν πεπαιδευμένων ἐθνῶν κήδονται οὐ μόνον τῶν γραμμάτων, τῶν ἐπιστημῶν, τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας, ἀλλὰ καὶ τῆς παρ' ἡμῖν λίαν παρημελημένης καλλιτεχνίας, καὶ οἵας δρέπονται ἐκ ταύτης τὰ πεφωτισμένα ἔθνη ὠφελείας. Ἰδοὺ δὲ ὁ λόγος τοῦ ὑπουργοῦ.

« Κύριοι,

« Αἱ ἐκθέσεις τῶν ἔργων τῶν ζώντων τεχνιτῶν λαμβάνουσιν ὁσημέραι μείζονα σημασίαν καὶ ἐπίδοσιν παρ' ἡμῖν. Πρὶν ἢ οἱ πίνακες, αἱ γλυφαὶ, τὰ διαγράμματα ἀποσταλῶσι παρ' ὑμῶν εἰς τὸν ἐτήσιον διαγωνισμὸν, ὁ τύπος, οἱ τῶν καλῶν ἐρασταὶ, ἡ δημοσία γνώμη περιγράφουσι, σχολιάζουσιν αὐτὰ, σπουδάζουσι πρὸς αὐτὰ, καὶ, εὐθὺς ἀνοιχθεισῶν τῶν πυλῶν τῆς Ἐκθέσεως, τὸ φιλοθέαμον καὶ φιλόκαλον δημόσιον συρρέει εἰς αὐτὴν ἀθρόον, σπεῦδον ἵνα γνωρίσῃ, καὶ παραβάλῃ αὐτὰ πρὸς τὰ προγενέστερα.

« Ἠξεύρετε, Κύριοι, πόσοι ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος τὴν ἔκθεσιν τῶν ἔργων ὑμῶν; 518 892, ἀριθμὸς τεράστιος, καταδεικνύων ὁπόσον πάντες παρ' ἡμῖν μικροί τε καὶ μεγάλοι, πλούσιοι ἢ πένητες, πεπαιδευμένοι ἢ ἀμαθεῖς, κήδονται τῆς τέχνης καθηδυνόμενοι τῷ ἀληθῶς ἐθνικῷ τούτῳ πνευματικῷ θεάματι, ὅπερ οὐ μόνον καθιερώθη ἤδη ὡς ἑορτὴ τοῦ ἔαρος, ἀλλὰ καὶ ὡς πανήγυρις τῆς φιλοκαλίας τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους. Ἐκ τῶν 518 892 τούτων φιλοθεαμόνων, οἱ μὲν 185 000 ἐπλήρωσαν τὴν ἡδονὴν ταύτην, καθ' ἃς ἡμέρας τὸ δημόσιον εἶναι δεκτὸν μόνον ἐπὶ μισθῷ, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπήλαυσαν τοῦ θεάματος τῶν ὑμετέρων ἔργων δωρεάν· ἐξ οὗ πηγάζει μεταξὺ τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρελθόντος ἔτους διαφορὰ 46 000 πληρωθέντων εἰσιτηρίων ὑπὲρ τοῦ πρώτου. Τέλος δὲ ἡ ἐξάντλησις τῶν 70 000 ἀντιτύπων τοῦ Καταλόγου τῆς Ἐκθέσεως ταύτης διεσκέδασεν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Γαλλίαν τὴν ἀπαρίθμησιν καὶ περιγραφὴν τῶν ἔργων ὑμῶν.

« Διότι ἡ Γαλλία, Κύριοι, ἐννοεῖ ὅτι ἡ τέχνη περιποιεῖ αὐτῇ εὔκλειαν, ἣν ζηλοῦσιν ἡμῖν τὰ ἀνθάμιλλα ἔθνη, ἀδυνατοῦντα ὅπως διαφιλονεικῶσιν ἡμῖν τὰ καλά. Διότι ἡ Γαλλία ἐννοεῖ ὅτι ἡ τέχνη οὐ μόνον ἐξευγενίζει τὴν ψυχὴν, ἐξαίρουσα τὸ φρόνημα παντὸς φιλοκαλοῦντος λαοῦ, οὐ μόνον συμβάλλεται εἴπερ τις καὶ ἄλλη εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, κοσμοῦσα τὰ δημόσια τῆς πατρίδος μνημεῖα, καὶ ἀπαθανατίζουσα τοὺς ἐνδόξους αὐτῆς ἄνδρας καὶ τὰς μεγάλας τῆς ἱστορίας πράξεις, ἀλλὰ καὶ πλουτίζει αὐτὴν ὑλικῶς διὰ τῆς ἐκποιήσεως τῶν καλλιτεχνημάτων, καὶ μορφώσεως ἀπείρων νέων τεχνιτῶν.

« Μάρτυρες δὲ τῶν λόγων μου αἱ δημόσιαι στατιστικαὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου ὑπουργείου τῆς Γαλλίας, ἐλέγχουσαι (μὴ λογιζομένων τῶν ὑμετέρων ἔργων ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς ὕλης, ἅτινα κατέστησαν λίαν ἐπιζητήσιμα σήμερον ἐν τοῖς δύο κόσμοις) περίσσευμα 150 ἑκατομμυρίων φράγκων, πηγάζον μόνον ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐξαγωγῆς τῶν μικτῶν καλλιτεχνικῶν βιομηχανικῶν ἔργων, τῶν προϊόντων δηλαδὴ τῆς ἐθνικῆς ταύτης βιομηχανίας, ἥτις διὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς ὕλης, τὴν καθόλου φιλοκαλίαν, τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐπεξεργασίαν ἐκπορεύεται καθ' εὐθεῖαν ἐξ ὑμῶν, οἷον ἡ κεραμευτικὴ, τὰ χαλκουργήματα, αἱ ταπητουργίαι, τὰ ὑελουργήματα, τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα τοῦ Λουγδούνου, ἡ ἐβενουργία καὶ ἐλεφαντουργία, κ. λπ. κ. λπ., καὶ ἐν γένει πᾶσα ἡ βιομηχανικὴ τέχνη, ἥτις ἐδόξασεν ἡμᾶς ἐν Λονδίνῳ, ἐν Παρισίοις, ἐν Βιέννῃ, ἐν Φιλαδελφίᾳ, καὶ ἥτις εὐελπιστοῦμεν δοξάσει ἡμᾶς ἔτι μᾶλλον τῇ ὑμετέρᾳ συνάρσει κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1878 Διεθνῆ Ἔκθεσιν.

« Ταύτην ἄρα κἀγὼ κατανοήσας τὴν ἀξίαν τῶν ὑμετέρων καλλιτεχνημάτων, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς προσδοκωμένην εἰκάζων ὠφέλειαν, οὐδόλως ὤκνησα ἵν' αὐξήσω τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀριστείων κατὰ λόγον τοῦ πλήθους τῶν ἀριστευσάντων τεχνιτῶν· ἵνα μὴ

λεχθῇ ὅτι οὐ μόνον οἱ πόροι τῆς κυβερνήσεως ἦσαν δυσανάλογοι πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἔργων, ὅσα ἐκρίθησαν ἄξια νὰ ἀγορασθῶσι παρ' αὐτῆς, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἀριστεῖα ἔλειψαν πρὸς τίμησιν καὶ παρόρμησιν τῶν παντὶ σθένει μοχθησάντων τεχνιτῶν καὶ δημιουργησάντων ἤδη ἔργα ἀνθάμιλλα τῆς ὑψηλῆς σημασίας τοῦ εὐγενοῦς τούτου διαγωνισμοῦ.

« Ἀλλὰ καὶ ἡ Βουλή, ἥτινι μετ' ὀλίγον ἐλπίζω προστίθεται καὶ ἡ Γερουσία, θέλουσα νὰ καταδείξῃ ὅτι ἐκτιμᾷ μὲν τὴν ὑμετέραν ἅμιλλαν, τοὺς πόνους, πρὸς δὲ καὶ τὰς ὠφελείας, ἃς παρέχουσι τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ οἱ ἐνιαύσιοι οὗτοι διαγωνισμοί, ηὔξησεν ἤδη τὴν ἐτησίαν ὑπὲρ τούτων χορηγίαν κατὰ 200 000 φράγκων, ἐπιθυμοῦσα οὐ μόνον ἵνα βλέπῃ τοὺς Γάλλους τεχνίτας ἀπολαύοντας ἀνέτως τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλὰ καὶ δημιουργοῦντας μεγαλείως καὶ εὐχερῶς τὰ ἀποκυήματα τῆς εὐφυΐας αὐτῶν πρός τε τὴν δόξαν τῆς Γαλλίας, καὶ πρὸς ἐπίδοσιν τῆς παλιγγενεσίας, ἧς τὴν ἐμφάνισιν ἐπευφημοῦμεν ἤδη ἀπὸ δύο ἢ τριῶν ἐτῶν ἐν ταῖς τῶν καλλιτεχνημάτων Ἐκθέσεσιν. Αἰσθανόμεθα δὲ ἤδη καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς σωτηρίου ἁμίλλης, ἣν ἐξήγειραν ἐν τῇ γαλλικῇ σχολῇ τὰ εἰς κόσμον δημοσίων τῆς πατρίδος μνημείων προορισθέντα ἔργα. Ἐπειδὴ ἡ μὲν Γαλλικὴ ἐν Ῥώμῃ ἀκαδημία παρήγαγεν ἤδη ἀγλαοὺς καρπούς, εἷς δὲ τῶν μαθητῶν τῆς ἐν Παρισίοις σχολῆς, ὁ Κ. Σύλβεστρος, ἔδωκε νεώτατος ἔτι τρανὰ δείγματα ἰσχυρᾶς καλλιτεχνικῆς ἐπινοίας, καὶ ἐνεργοῦς ἐπιτελέσεως, ἐπιληφθεὶς θέματος λίαν δυσπροσίτου καὶ ὑψηλοῦ, τοῦ Νέρωνος καὶ τῆς Λοκούστης, ἀπαθῶν παρισταμένων θεατῶν τοῦ φρικώδους θανάτου δούλου, ὃν δηλητηριάσασα ἡ διαβόητος φαρμακεύτρια διδάσκει τὸν τύραννον τίνι τρόπῳ νὰ ἀπαλλαχθῇ τοῦ Βρεταννικοῦ, ἤτοι ὡς δι' αὐτῆς ἡ Ἀγριππίνα ἀπηλλάγη τοῦ Κλαυδίου.

Καὶ οὗτος μὲν ὁ λόγος τοῦ Γάλλου ὑπουργοῦ Οὐάδδιγκτων.

Ἴδωμεν δὲ καὶ ἡμεῖς τίς ὁ ἀνατέλλων οὗτος ἀστὴρ, καὶ τίνες αἱ ἀρεταὶ τοῦ βραβευθέντος πίνακος.

« Ὁ πίναξ οὗτος ἠγοράσθη παρὰ τῆς κυβερνήσεως τυχὼν κοινῇ τῶν ἀγωνοθετῶν ψήφῳ τοῦ πρώτου ἀριστείου. Εἶναι δὲ ἀληθῶς ἐκ τῶν λαμπροτέρων προϊόντων τῆς νῦν ζωγραφικῆς. »

Ὁ ζωγραφήσας τὴν Λοκοῦσταν, δοκιμάζουσαν ἐπί τινος δούλου τὸ διὰ τὸν Βρεταννικὸν προπαρασκευασθὲν δηλητήριον, δὲν ἔλαβε πεῖραν οὔτε τῆς μακρᾶς ὑπομονῆς τῶν ὀψικελεύθων καὶ ὀψιτύχων, οὔτε τῆς ἀθυμίας τῶν ἀποτυγχανόντων τεχνιτῶν· ἀλλὰ νεώτατος ἔτι ἐνεπηδησε τῷ σταδίῳ πρῶτος ἐν τοῖς πρώτοις διακριθεὶς ἐπί τε ἐμπειρίᾳ καὶ συνάρσει πρωτοτύπου ἰδέας κατὰ τὸν ἄρτι λήξαντα διαγωνισμόν.

Ἡ σκηνή, ἣν ἐξελέξατο ὁ τεχνίτης, εἶναι δυσπερίγραφος· ἀλλ' ἡ ἐπισυνημμένη ὡραία εἰκὼν δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ ἀ[illegible] περιγραφήν. « [illegible] τῶν λόγων. » [illegible] τῶν χαμηλῶν [illegible] τῶν Καισάρων [illegible] χνῖται κακοῦρ[illegible] ἡ ἀποτρόπαιο[illegible] ἀπαθεῖς θεαταὶ [illegible] τοῦ δούλου, [illegible] δαλητήριον. Τ[illegible]

Ο ΝΕΡΩΝ ΚΑΙ Η ΛΟΚΟΥΣΤΑ.

τοῦ Γάλλου

τίς ὁ ἀνατέλ-
νες αἱ ἀρεταὶ
ς.

νῆς τῶν ὀψικελεύθων καὶ ὀψιτύχων, οὔτε τῆς ἀθυμίας τῶν ἀποτυγχανόντων τεχνιτῶν· ἀλλὰ νεώτατος ἔτι ἐνεπηδησε τῷ σταδίῳ πρῶτος ἐν τοῖς πρώτοις διακριθεὶς ἐπί τε ἐμπειρίᾳ καὶ

τικαταστήσῃ ἀρκούντως τὴν διὰ λόγων περιγραφήν. « Ψιλή γάρ τις ἡ γραφὴ τῶν λόγων. » Ὁ πίναξ παριστᾷ μίαν τῶν χαμηλῶν αἰθουσῶν τοῦ παλατίου τῶν Καισάρων. Ἐν ταύτῃ οἱ δύο τε-

ρετον, παρασχὸν εὐκαιρίαν τῷ τεχνίτῃ τοῦ ἐπιδείξασθαι γυμνὸν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, παλαῖον πρὸς τὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ χαλεπώτατον, εἰ μὴ ὑπὲρ δύναμιν τοῦ τεχνίτου, ἐπιστήσαντος

ἀλλὰ, συνδυάσας τὸ γλαφυρὸν μετὰ τοῦ φοβεροῦ, παρέστησε μὲν αὐτὸν σχηματιζόμενον ἐπὶ τὸ γραφικώτερον, ἀλλ' οὐχὶ συστρεφόμενον ἐν ὀδύναις· οὕτως ὥστε ὁ θεατὴς νομίζει μὲν ὅτι ἀκούει τὸν ἀπαίσιον τοῦ θανάτου λυγμὸν, ἀλλὰ δὲν ἀποτροπιάζεται τὸ θέαμα.

Ο ΝΕΡΩΝ ΚΑΙ Η ΛΟΚΟΥΣΤΑ.

Παραστήσας τὴν χυδαίαν φαρμακεύτριαν διαγκωνιζομένην ἐπὶ τοῦ γόνατος τοῦ Ῥωμαίου αὐτοκράτορος, ὁ Κ. Σύλβεστρος ἠθέλησεν ἄρά γε νὰ καταβιβάσῃ αὐτὸν μέχρι τῆς φρικώδους ἐριννύος, ἢ νὰ ἀνυψώσῃ αὐτὴν μέχρι τῆς εἰδεχθοῦς μεγαλειότητος; Ἡ νωχελὴς χειρονομία τῆς Ναβαταίας ταύτης κακούργου εἶναι τοσοῦτον ἔξαλλος, τοσοῦτον ἀπρόοπτος, ὥστε φαίνεται μᾶλλον ὡς ῥῆμα εὐγλωττίας. Ὁ δυνηθεὶς νὰ ἐπινοήσῃ καὶ ἐκφράσῃ διὰ τῆς γραφίδος τοιαύτην ἰδέαν, τὴν πρὸς ἀλλήλους οἰκειότητα δηλαδὴ καὶ φιλίαν τῶν δύο τούτων κακοποιῶν ὄντων, δὲν εἶναι ὁ τυχὼν τεχνίτης. Ἀλλ' ὅμως ὁ Νέρων, εἰ καὶ θηριώδης καὶ φαῦλος, ἦτο οὐδὲν ἧττον αὐτοκράτωρ, ἦτο θηρίον ἄπληστον, ὠμὸν καὶ ἐπικὸν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν Καισάρων, καὶ ὅταν θυσιάζῃ τινὰ, τὸ θῦμα του εἶναι ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Γερμανικοῦ καὶ τῆς Ποππαίας· ὅταν ἀνάπτῃ πυρκαϊὰν, οἱ ὁρίζοντες τῆς περὶ τὴν Ῥώμην πεδιάδος καταστράπτουσι, καὶ ὅταν ἀποθνήσκῃ, ἀποθνήσκει ὡς καλλιτέχνης. «Qualis artifex pereo!» Διὸ τὸ καθ' ἡμᾶς ἐπεθυμοῦμεν νὰ βλέπωμεν αὐτὸν μᾶλλον μεγαλεπίβολον καὶ ἧττον κοινόν. Ἀλλ' ἐνταῦτα ἀγάλλεται μόνον τῇ ἐπιτυχίᾳ τοῦ ἀπανθρώπου πειράματος. « Placuit venerum!» καθὼς λέγει ὁ Τάκιτος μετὰ τοῦ συνήθους αὐτῷ φρικώδους λακωνισμοῦ.

Λοκοῦσταν,
ινος δούλου
νικὸν προ-
ητήριον, δὲν
μακρᾶς ὑπομο-

συνάρσει πρωτοτύπου ἰδέας κατὰ τὸν ἄρτι λήξαντα διαγωνισμόν.

Ἡ σκηνὴ, ἣν ἐξελέξατο ὁ τεχνίτης, εἶναι δυσπερίγραφος· ἀλλ' ἡ ἐπισυνημμένη ὡραία εἰκὼν δύναται νὰ ἀν-

χνῖται κακοῦργοι, ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ ἀποτρόπαιος ἐριννὺς, παρίστανται ἀπαθεῖς θεαταὶ τῆς φρικώδους ἀγωνίας τοῦ δούλου, ὅστις κατέπιεν ἤδη τὸ δαλητήριον. Τὸ θέμα εἶναι μὲν ἐξαί-

πᾶσαν αὐτοῦ τὴν προσοχὴν εἰς τὴν παράστασιν τοῦ ψυχορραγοῦντος. Ἐπειδὴ ἀποφεύγων τὸν σκόπελον, πρὸς ὃν πολλοὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ τεχνιτῶν προσερράγησαν, δὲν ὑπερέβη τὸ μέτριον,

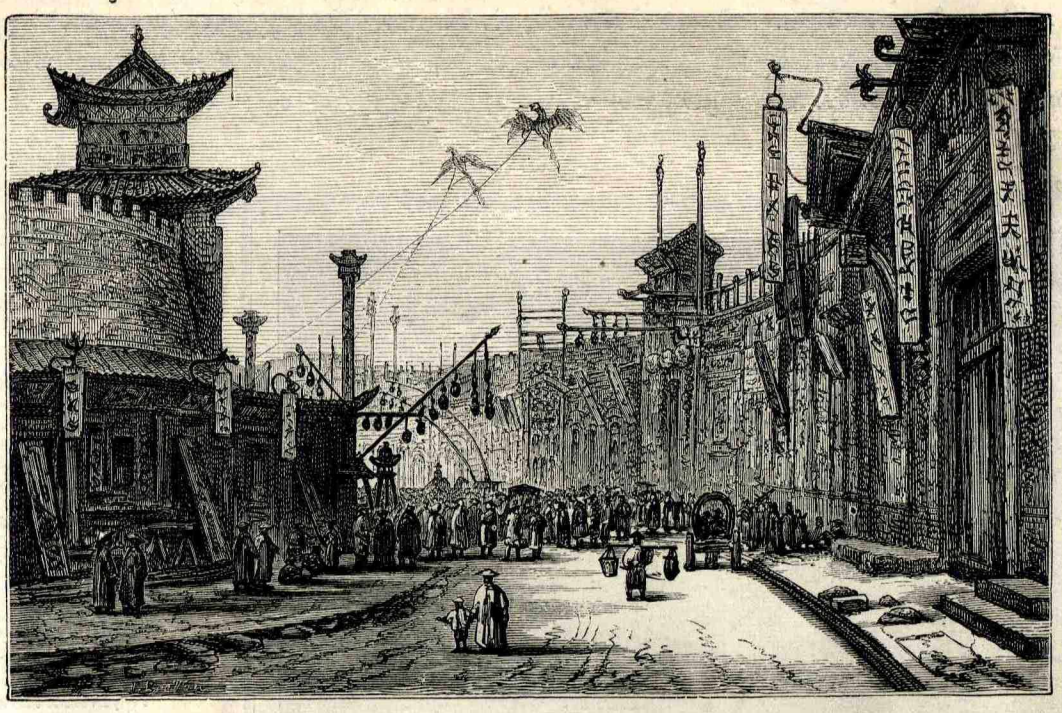

ΠΕΡΙΔΡΟΜΟΣ ΕΝ ΠΕΚΙΝΩ.

Η ΚΙΝΑ.

Η ΚΟΙΛΑΣ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ. — ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΕΙΧΟΣ[1].

Α.

Τὰ μογγολικὰ ἱππάρια εἶναι ἤδη ἐπισεσαγμένα, ἡ δὲ συνοδία κινεῖται θορυβώδης, πορευομένη εἰς θέαν τοῦ Μεγάλου Τείχους τῆς Κίνας! Ἄρχομαι δὲ νὰ πιστεύω τώρα ὅτι τὸ κολοσσαῖον τοῦτο τεῖχος δὲν εἶναι ἁπλῶς ἀποκύημα τῆς φαντασίας τῶν γεωγράφων, ἀλλ' ὡς οἱ πέντε Εὐρωπαῖοι συνοδοιπόροι μου διηγοῦνται διέρχεται ἀληθῶς εἰς ἀπόστασιν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ Πεκίνου.

Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀναγνωρίζομεν ἁπάσας τὰς ἀρετὰς τῶν ταρταρικῶν ἱππαρίων μας, κτηνῶν φριξοτρίχων, κακεντρεχῶν καὶ δυσπειθεστάτων, λακτιζόντων ἀδιαλείπτως πρὸς τὴν ἐλαχίστην κέντησιν, σκιρτώντων, σφαδαζόντων, χωλαινόντων, καὶ νῦν μὲν βαδιζόντων βραδέως ὡς χελῶναι, νῦν δὲ ἀφηνιαζόντων, πιπτόντων εἰς τὰ γόνατα καὶ ἀπὸ μικροῦ ἐκτραχηλιζόντων τοὺς ἐποχουμένους, οἵτινες, καγχάζοντες ἢ βλασφημοῦντες, κυλίονται ἀλλεπαλλήλως εἰς τὸν κονιορτόν.

Ἐπὶ τοιούτων κτηνῶν διατελοῦμεν ἱππαζόμενοι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ K. Clatchie, ἀξιωματικοῦ τῆς ἐν Πεκίνῳ βρεταννικῆς πρεσβείας, χρησιμεύοντος ἡμῖν ἀντὶ διερμηνέως, καὶ ἀκολουθούμενοι ὑπὸ δύο ἁμαξῶν, αἵτινες περιέχουσιν οὐχὶ ὁδοιπορικὰς ἀποσκευὰς καὶ τρόφιμα, ἀλλὰ μόνον χρήματα.

— Δύο ἁμάξας πλήρεις χρημάτων! Εὐτυχεῖς θνητοὶ! θὰ ἀνακράξῃ βεβαίως ὁ ἀναγνώστης, μανθάνων ὅτι τέσσαρες εὔρωστοι ἡμίονοι μόλις δύνανται νὰ σύρωσι τὰ δύο ταῦτα ὀχήματα πλήρη μέχρι τῶν χειλέων πολυτίμου μετάλλου! — Βεβαίως δῶρον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας! Καὶ διὰ τί φέρετε τοσοῦτον χρυσὸν ἀνὰ μέσον τῆς ἀγρίας ἐρήμου, ἣν προτίθεσθε νὰ διατρέξητε;

Πρὸς καθησύχασιν τοῦ ἀναγνώστου ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ταπεινῶς ὅτι αἱ δύο αὗται ἅμαξαι δὲν ἐμπεριέχουσι θησαυρὸν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ,... ἀλλὰ μόνον ὀκτακόσια φράγκα..... ἐν εἴδει ἑκατοστυίων χιλιάδων κινεζικῶν χαλκῶν (;) νομισμάτων, ὀνομαζομένων σαπέκων, διατρήτων καὶ ὡρμαθισμένων ὡς κομβολόγια κατὰ χιλιάδας. Εἶναι δὲ ταῦτα τὸ μόνον ἐν χρήσει νόμισμα κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ Οὐρανίου Κράτους· ὥστε ὁ βάρβαρος, (ὡς ἀποκαλοῦσι πάντα Εὐρωπαῖον οἱ Κινέζοι) ὁ θέλων νὰ ἀγοράσῃ δύο ὠὰ ὄρνιθος ἀνάγκη νὰ δώσῃ ἀπέραντον ὁρμαθὸν τοιούτων νομισμάτων ἕλκοντα βάρος μιᾶς καὶ ἐπέκεινα λίβρας.

Καθ' ὁδὸν ἀπαντῶμεν μακρὰ καρβάνια καμήλων, ὧν οἱ ἑλιγμοὶ διαγράφουσι ποικίλους μαιάνδρους ἐπὶ τῆς ἀμμώδους πεδιάδος. Ἑκάστη τῶν συνοδιῶν τούτων σύγκειται ἐκ χιλιάδων καμήλων, προηγουμένης μυριάδος ταρταρικῶν ἱππαρίων, ἅτινα ἀγρευθέντα διὰ τοῦ βρόχου ὑπὸ τῶν νομάδων Μογγόλων κατὰ τὰς στέππας τῆς Μογγολίας, ἐν αἷς ζῶσιν ἀγεληδὸν ἐλεύθερα, φέρονται εἰς τὸ Πεκῖνον, ὅπου πωλοῦνται μετὰ τῶν ποιμνίων. Μογγόλος δέ τις καθήμενος μεταξὺ τῶν δύο ὕβων καμήλου, ὁδηγεῖ τὴν ἀπέραντον ταύτην συνοδίαν. Ἑκάστη δὲ κάμηλος εἶναι προσδεδεμένη ἀπὸ τῆς ῥινὸς διὰ κρίκου εἰς τὴν οὐρὰν τῆς προπορευομένης.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, μετὰ ὁδοιπορίαν δέκα ὡρῶν ἐν τῇ ἀμμώδει πεδιάδι φθάνομεν εἰς τὴν ὠχυρωμένην κώμην Tchang-Pin-Tchao, ἧς τὰ τείχη εἶναι ἁπλῶς ἐκτισμένα ἐκ βορβόρου. Τῇ δ' ἐπαύριον, ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, εἴμεθα ἤδη παρὰ τὴν Κοιλάδα τῶν Τάφων, ἧς τὰς πέντε εἰσόδους φωτίζουσιν ἤδη αἱ πρῶται αὐτοῦ ἀκτῖνες.

Β'.

Τὸ κοιμητήριον, ἐν ᾧ ἀναπαύονται οἱ αὐτοκράτορες τῆς Κίνας, κεῖται εἰς ἀπόστασιν ἡμέρας ὁδοῦ πρὸς βορρᾶν τοῦ Πεκίνου. Πέντε μεγαλοπρεπέσταται ἀψῖδες, ἐν χιλιόμετρον ἀπέχουσαι ἀπ' ἀλλήλων, φέρουσιν εἰς τὴν Κοιλάδα λεγομένην τῶν Τάφων. Ἐκεῖ, παρὰ τοὺς πρόποδας δεκατριῶν ὀρέων, ἀφοριζόντων κυκλόθεν τὸ ἄγκος, ἐν τῷ μέσῳ λαμπρῶν παραδείσων ὑψοῦνται δεκατρία γιγανταῖ

1. Pékin, Yeddo, San Francisco, par le comte de Beauvoir. Ouv. couronné par l'Académie française. — 8e édit. — 1874 — Paris, E. Plon et Cie.

οἰκοδομήματα. Πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς κοιλάδος, κλεισωρείας ἀποκρήμνου καὶ φοβερᾶς τὴν ὄψιν, ὑψοῦται μεγάλη θριαμβευτικὴ ἀψίς.

Τῷ εἰσερχομένῳ παρίσταται πρῶτον μὲν θέαμα παραδοξότατον, πάροδος ἔρημος καὶ ἀπέραντος, ὁριζομένη ἑκατέρωθεν ὑπὸ σειρᾶς κολοσσαίων λιθίνων ζώων, παριστώντων καμήλους, ἐλέφαντας, ἱπποποτάμους, λέοντας, δράκοντας· δεύτερον δὲ δώδεκα στοιχηδὸν παρατεταγμένοι λίθινοι κολοσσαῖοι αὐτοκράτορες, φέροντες κράνος καὶ θώρακα.

Ἡ πάροδος αὕτη ἀναμιμνήσκει τὸν ὁδοιπόρον τῶν παρόδων τῶν σφιγγῶν, αἵτινες ἔφερον εἰς τοὺς μεγάλους ναοὺς τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου. Ἐνταῦθα ἀναπαυόμεθα πρὸς ὥραν, ἀναλογιζόμενοι τοὺς ὑπεραν-θρώπους πόνους, δι' ὧν τοιοῦτοι λίθων ὄγκοι μετεκομίσθησαν εἰς τὴν ἀμμώδη ταύτην πεδιάδα, κατὰ τοὺς καιροὺς, καθ'

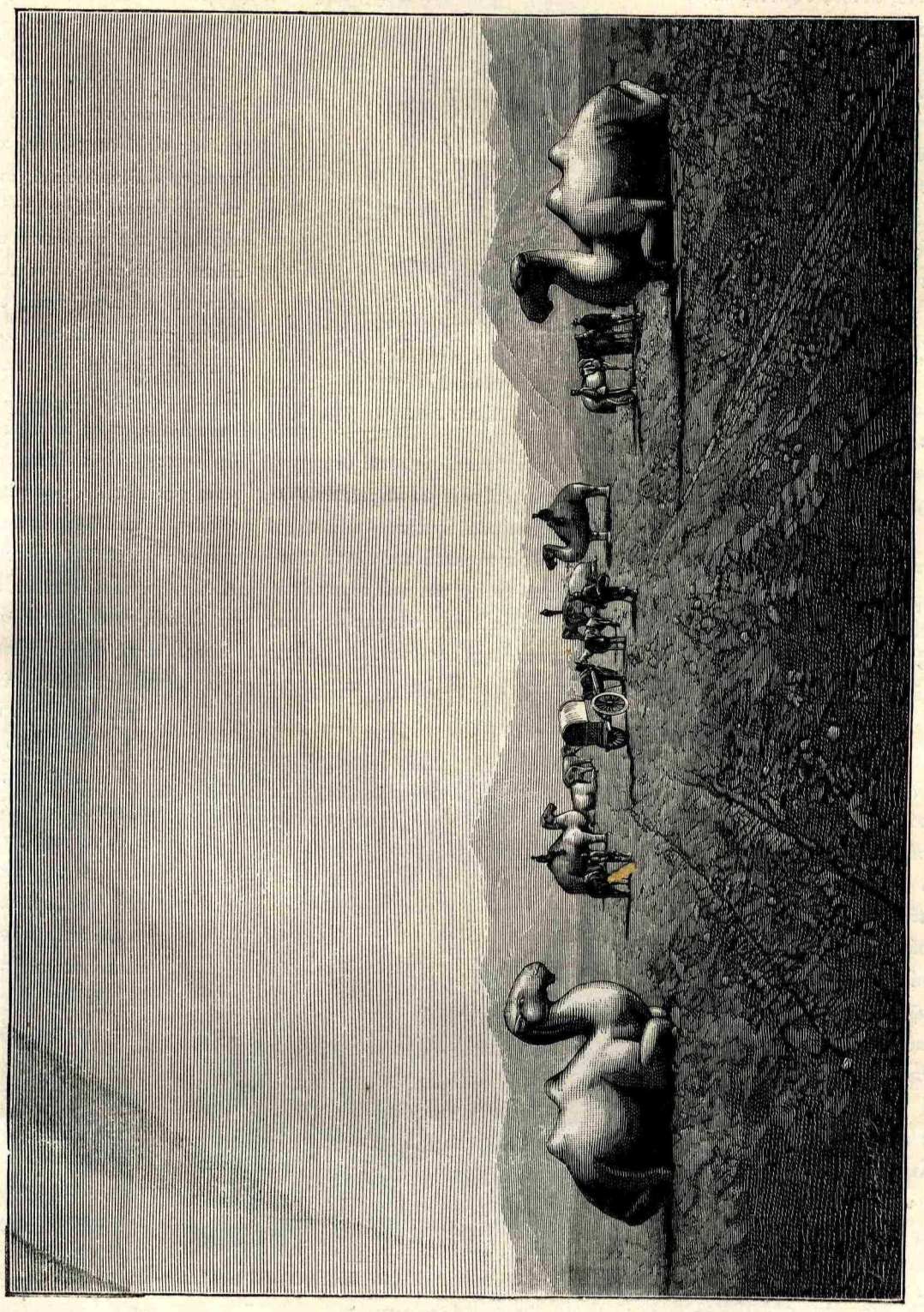

Η ΚΟΙΛΑΣ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ. — ΠΑΡΟΔΟΣ ΤΩΝ ΣΦΙΓΓΩΝ.

οὓς οἱ Κινέζοι ἐμεγαλοπραγμόνουν, μὴ κατατρίβοντες ὡς νῦν τὸν βίον ἀποκτηνούμενοι ἐν τοῖς καπνιστηρίοις τοῦ ὀπίου καὶ τοῖς κυβευτηρίοις!

Παρελθόντες τὴν πάροδον ταύτην, εὑρίσκομεν τέλος τοὺς τάφους, οἵτινες, ᾠκοδομημένοι ἐκ μεγίστων γρανιτικῶν λίθων, κατ' οὐδὲν ὑπολείπονται ὄγκῳ, μεγέθει καὶ μεγαλοπρεπείᾳ τῶν ἀρχαίων παραπλησίων οἰκοδομῶν τῆς Αἰγύπτου, πλὴν ὅτι ἐνταῦθα τὰ πάντα εἶναι ὕπαιθρα καὶ οὐχὶ ὑπόγεια ὡς ἐν τῇ παρὰ ταῖς Θήβαις Κοιλάδι τῶν Νεκρῶν.

Ἡ Κοιλὰς αὕτη εἶναι ἐκ τῶν καταπληκτικωτάτων θεαμάτων τῆς ὑφηλίου. Ἕκαστος τάφος εἶναι ἀληθὴς ναός, ἐνῷ τὸ ἐρυθρὸν καὶ ῥοδόχρουν μάρμαρον, ὁ πορφυρίτης καὶ ὁ γρανίτης συναρμόζονται εἰς ἀρχιτεκτονικὸν δημιούργημα, ὅπερ ἀμοιρεῖ μὲν ἁρμονίας καὶ χάριτος, ὡς πάντα καθόλου τὰ κινεζικὰ ἔργα, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον παρέχεται ἄψιν ἐμφαντικωτάτην. Οἱ τάφοι οὗτοι περιέχουσι πολλὰς αἰθούσας, ὧν ἡ κυριωτάτη ἔχει μῆκος μὲν 60 μέτρων πλάτος δὲ 25 μέτρων. Ἡ ὀροφὴ αὐτῆς ἀποτελεῖται ἁπλῶς ἐκ τριῶν ὄγκων γρανίτου, ἐχόντων ἑκάστου εἴκοσι μέτρων πλάτος ἐπὶ εἰκοσιπέντε μῆκος! Ὑποβαστάζεται δὲ ὑπὸ δέκα πελωρίων μονολίθων στύλων ἐκ λευκοῦ μαρμάρου ἐχόντων διάμετρον πέντε ποδῶν.

Βαθεῖα σιωπὴ καὶ σκότος αἰώνιον βασιλεύουσιν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καταγω-

γίοις, διακοπτόμενα μόνον ἐκ τοῦ κρότου τῶν gongs, ἢ κινεζικῶν σημάντρων, ἅτινα πληττόμενα ὑπὸ τῶν φυλάκων, πληροῦσιν ἀλλοκότων ἤχων τοὺς θόλους τοῦ ναοῦ.

Οἱ Κινέζοι σέβονται ὑπὲρ πάντας τοὺς λαοὺς τοὺς ἀποθανόντας· ἐπειδὴ οὐ μόνον ἐνταφιάζουσι μεγαλοπρεπέστατα τοὺς βασιλεῖς, πενθοῦντες αὐτοὺς δημοσίᾳ τε καὶ οἴκῳ ἐπὶ ἓν ἔτος, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλως πενέστατοι ἰδιῶται διαφυλάττουσιν εὐλαβῶς παρ' αὐτοῖς τὴν πλάκα, ἐν ᾗ εἶναι ἀναγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν προγόνων αὐτῶν μετὰ τῶν ἀκριβεστάτων χρονολογιῶν τῆς γενέσεως καὶ τοῦ θανάτου ἑκάστου. Ἐν τῇ οἰκίᾳ παντὸς πλουσίου Κινέζου ὑπάρχει μικρός τις ναός, εἶδος μουσείου, ἐν ᾧ εἶναι κατατεθειμένα τὰ ἐνδύματα, αἱ εἰκόνες καὶ τὰ λείψανα τῶν προπατόρων. Ἐν αὐτῷ εἶναι βωμὸς πολυτελῶς κεκοσμημένος, παρ' ᾧ καίουσιν ἀδιαλείπτως λαμπάδες καὶ μῦρα καὶ προσεύχονται οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος· οὐδέποτε δὲ ὁ οἰκογενειάρχης Κινέζος ἐπιχειρεῖ τι, πρὶν ἢ προσευχηθῇ καὶ σκεφθῇ ἡσύχως ἐν τῷ τάφῳ τῶν προγόνων αὐτοῦ.

Ὁ νεκρὸς τοῦ αὐτοκράτορος, οὗτινος ὁ τάφος δημιουργεῖται ὡς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Αἰγυπτίοις ζῶντος αὐτοῦ, μετακομίζεται, ἐνδεδυμένος τὴν πολυτιμοτάτην αὐτοῦ στολὴν ἐν ὁλοχρύσῳ φερέτρῳ, συνοδευόμενος ὑφ' ἁπάντων σχεδὸν τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης, ἐνδεδυμένων λευκὰ ἐνδύματα, μέχρι τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ, εἰς ὃν μόνοι εἰσέρχονται φέροντες τὸν νεκρὸν οἱ μανδαρῖνοι μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιατηρίων. Σὺν αὐτοῖς δὲ εἰσέρχονται οἱ νεκροθάπται, οὓς οἱ μανδαρῖνοι σφαγιάζουσιν ἐν τῷ ναῷ μετὰ λύρας, ὅπως μὴ διαδώσωσι τὸ ἀπόρρητον τῶν θησαυρῶν, οἵτινες ἐνεταφιάσθησαν μετὰ τοῦ νεκροῦ.

Ὁρμῶντες ἐκ τῆς ἀρχῆς ὅτι τὸ κράτος εἶναι οἰκογένεια, οἱ Κινέζοι νομίζουσι τὸν μὲν αὐτοκράτορα πατέρα τῆς αὐτοκρατορίας, τὸν δὲ ἀντιβασιλέα πατέρα τῆς ἐπαρχίας, ἣν κυβερνᾷ, τὸν δὲ μανδαρῖνον πατέρα τῆς πόλεως, ἧς ἐπιστατεῖ. Διὸ καὶ πᾶν ἔγκλημα κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τιμωρεῖται ὡς πατροκτονία, τὸ δὲ πένθος, ὅπερ ἕκαστος ὀφείλει νὰ πενθῇ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡγεμόνος, διαρκεῖ ἐφόσον καὶ τὸ τοῦ πατρός. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, μὴ ὢν ὁρατός, εἰμὴ μόνον τοῖς ὑπουργοῖς. Εἷς τῶν ὑπουργῶν τοῦ ἀποθανόντος αὐτοκράτορος ἐξωρίσθη διὰ βίου, τολμήσας νὰ πτερυσθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἡλίου Θεοῦ· ἕτερος δὲ ἀπεκεφαλίσθη, τολμήσας νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς ἰδίαν χρῆσιν τὴν ταμβακοθήκην αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἡ φοβερὰ αὕτη αὐτοκρατορικὴ μηχανὴ ἡ καταστήσασα ἄλλοτε τὴν Κίναν

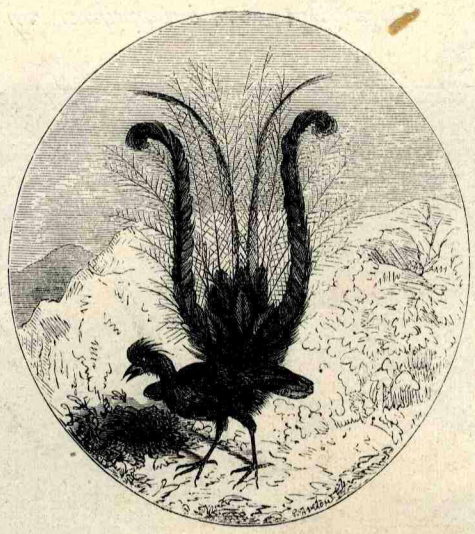

Η ΛΥΡΑ.

μεγάλην καὶ ἰσχυράν, φθείρεται ὁσημέραι, οἱ δὲ τροχοὶ αὐτῆς σκωριάσαντες κατέστησαν δυσκίνητοι καὶ ἄχρηστοι. Πανταχοῦ οἱ ἀντιβασιλεῖς παρακούουσι νῦν τὰ προστάγματα τοῦ κυρίου των ἢ ἀποστατοῦσιν, οἱ δὲ μανδαρῖνοι λῃστεύουσι τὰς δημοσίας προσόδους καὶ δωροδοκοῦνται. Ἡ διαφθορὰ εἶναι πανταχοῦ· ὁ δὲ λαός, ἀπογυμνούμενος τὰ ὑπάρχοντα καὶ φορολογούμενος ἀνηλεῶς, ἀποκτηνοῦται, δίδων ἑαυτὸν εἰς τὰ κυβευτήρια, εἰς τὸ ὄπιον, εἰς τὰ πνευματικὰ ποτά. Ἡ σινικὴ φυλὴ ἀπονεκρωθῶσι, ἡ πενία αὐξάνεται, ἡ δὲ χώρα ἐρημοῦται. Ἕκαστος αὐτοκράτωρ ἀποθνήσκων παραλείπει τὴν Κίναν ἀσθενεστέραν καὶ μᾶλλον διηρημένην, ἢ ὅτε ἔλαβε τὴν ἀρχήν. Τὸ δὲ ἔθνος τοῦτο, ὅπερ ἀνήχθη τὸ πάλαι εἰς μεγίστην δύναμιν καὶ ἀκμὴν, ὁπότε οἱ λοιποὶ λαοὶ τῆς γῆς ἦσαν ἔτι ἄγριοι καὶ ἀπαίδευτοι, αἰσθανεται ἐκλείπουσαν αὐτῷ τὴν ζωὴν, καὶ φαίνεται προωρισμένον ὡς αἱ Ἰνδίαι ἵνα καταστῇ παλίμπαις, ἀφ' οὗ ἐγένετο ὡς ἐκεῖναι κέντρον καὶ ἑστία τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Γ'.

Περὶ τὴν τρίτην ὥραν ἐξερχόμεθα τῆς κοιλάδος τῶν τάφων, διευθυνόμενοι ἐσπευσμένως εἰς Nang-Kao, κώμην κειμένην παρὰ τὴν κλεισώρειαν, δι' ἧς διέρχεται τὸ διαβόητον Μέγα Τεῖχος. Ἀλλ' ἡ νὺξ ἐπέρχεται ταχεῖα καὶ πολλὴ, ἡμεῖς δὲ πλανώμεθα ἔτι ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἀπόκρημνοι ἀτραποὶ φέρουσιν ἡμᾶς εἰς ἀπομεμονωμένας τινὰς καλύβας, ὧν οἱ περίτρομοι κάτοικοι ἐρωτώμενοι περὶ τῆς εἰς Ναγκ-Καὸ φερούσης ὁδοῦ, μᾶς πέμπουσιν ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος, οὕτως ὥστε, ἀντὶ νὰ προχωρῶμεθα τὴν εὐθεῖαν, ἀναγκαζόμεθα νὰ διαγράφωμεν πολλὰ S, ἅτινα πολλάκις ὁμοιάζουσι πρὸς O. Τέλος ὑποσχόμεθα εἴς τινα Κινέζον χίλια σαπέκα, (ἅτινα ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῇ βεβαίως νὰ ἀποφέρῃ διὰ τὸ βάρος,) οὗτος δὲ ὑπόσχεται νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ ἀσφαλῶς εἰς Ναγκ-Καό. Τῷ δίδω τὸν ἵππον μου, ἐγὼ δὲ ἀναβαίνω ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν θησαυροφόρων ἁμαξῶν. Τὰ πάντα βαίνουσιν ἤδη καλῶς. Ὁ Κινέζος καλπάζει πρὸς τὰ δεξιὰ, πρὸς τὰ ἀριστερὰ, ἐξετάζει τὰ μονοπάτια, φωτίζει τὴν ὁδὸν, ἀποφεύγει τοὺς κρημνοὺς, καὶ, μολονότι ἡ νὺξ εἶναι σκοτεινοτάτη, προχωροῦμεν εὐθαρσῶς, ὅτε αἴφνης ἡ ἅμαξά μου, διερχομένη τραχεῖάν τινα δίοδον, κατακρημνίζεται εἰς βάθος τριάκοντα περίπου ποδῶν. Πεντήκοντα χιλιάδες σαπέκων, ἀξίας διακοσίων πεντήκοντα φράγκων, διαῤῥαγέντων τῶν δεσμῶν καὶ τῶν σάκκων, προχέονται καὶ κυλίονται κατὰ κρημνῶν. Καὶ ἐγὼ μὲν προφθάσας ἐπήδησα ἔξω τῆς ἁμάξης· ἀλλ' ὁ ταλαίπωρος μαφοὺ ἢ ὁ ἡνίοχος ἔκειτο χαμαὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ κρημνοῦ ἀναισθητῶν καὶ αἱμοπτύων. Καὶ οἱ μὲν σπεύδομεν εἰς βοήθειάν του καὶ ἐγείρομεν αὐτὸν κακῶς ἔχοντα καὶ κραυγάζοντα, ὡς εἰ ἐβουλόμεθα νὰ φονεύσωμεν αὐτόν· οἱ δὲ λοιποὶ, ἐπιθυμοῦντες νὰ σώσωσι τοὐλάχιστον μέρος τοῦ κατὰ πετρῶν σπαρέντος μετάλλου, πληροῦσιν ἕνα ἢ δύο σάκκους. Τέλος μετὰ τεσσάρων ὡρῶν ἀνεκδιήγητον ἀγωνίαν, διακρίνομεν

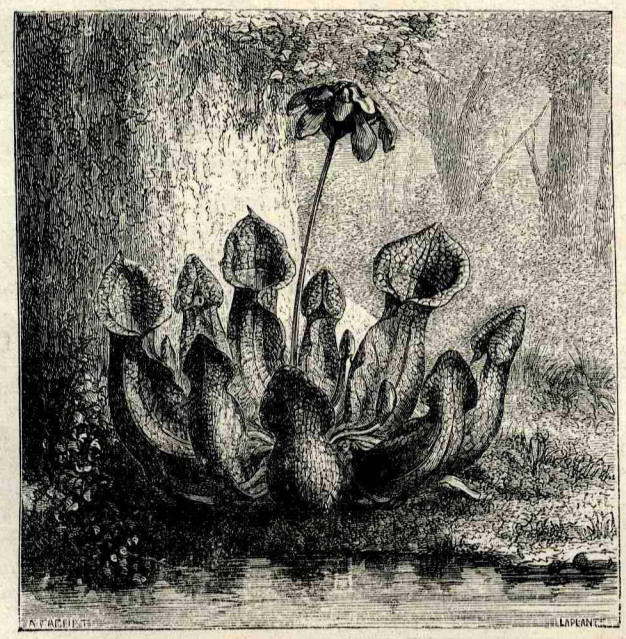

Η ΣΑΡΡΑΚΗΝΕΙΑ.

δύο ἢ τρία φῶτα ἐξερχόμενα ἐκ τῶν χαρτίνων παραθύρων τῆς Ναγκ-Καὸ, κώμης ἀθλιωτάτης κειμένης, ὡς εἴπομεν, παρὰ τὸ Μέγα Τεῖχος.

Διερχόμεθα τὴν νύκτα ἔν τινι σταύλῳ, φύρδην μίγδην μετὰ τῶν ἡμιόνων, τῶν ἱππαρίων, θεραπεύοντες πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸν πρὸ μικροῦ κατὰ τὴν πτῶσιν θρυσθέντα δύο ἢ τρεῖς πλευρὰς μαφού. Ἀλλὰ περὶ τὸν ὄρθρον βλέπομεν ὅτι οἱ ξενίζοντες ὑποβλέπουσιν ἡμᾶς, προφέροντες λέξεις ἀπειλητικὰς καὶ βαρβαρικάς. — Ὁ διερμηνεὺς ἡμῶν Κ. Mac-Clatchie ὑποθέτει ὅτι ἐκλαμβάνουσιν ἡμᾶς αὐτουργοὺς τῶν πληγῶν τοῦ μαφοῦ, τοῦθ' ὅπερ αὐξάνει τοσούτῳ μᾶλλον τὴν ἀνησυχίαν ἡμῶν, ὅσῳ, πεισθέντες ταῖς συμβουλαῖς τοῦ ἐν Πεκίνῳ Ἄγγλου πρεσβευτοῦ, οὐδὲν παρελάβομεν ὅπλον, ὅπως μὴ φαινώμεθα δυσπιστοῦντες πρὸς τοὺς ἰθαγενεῖς.

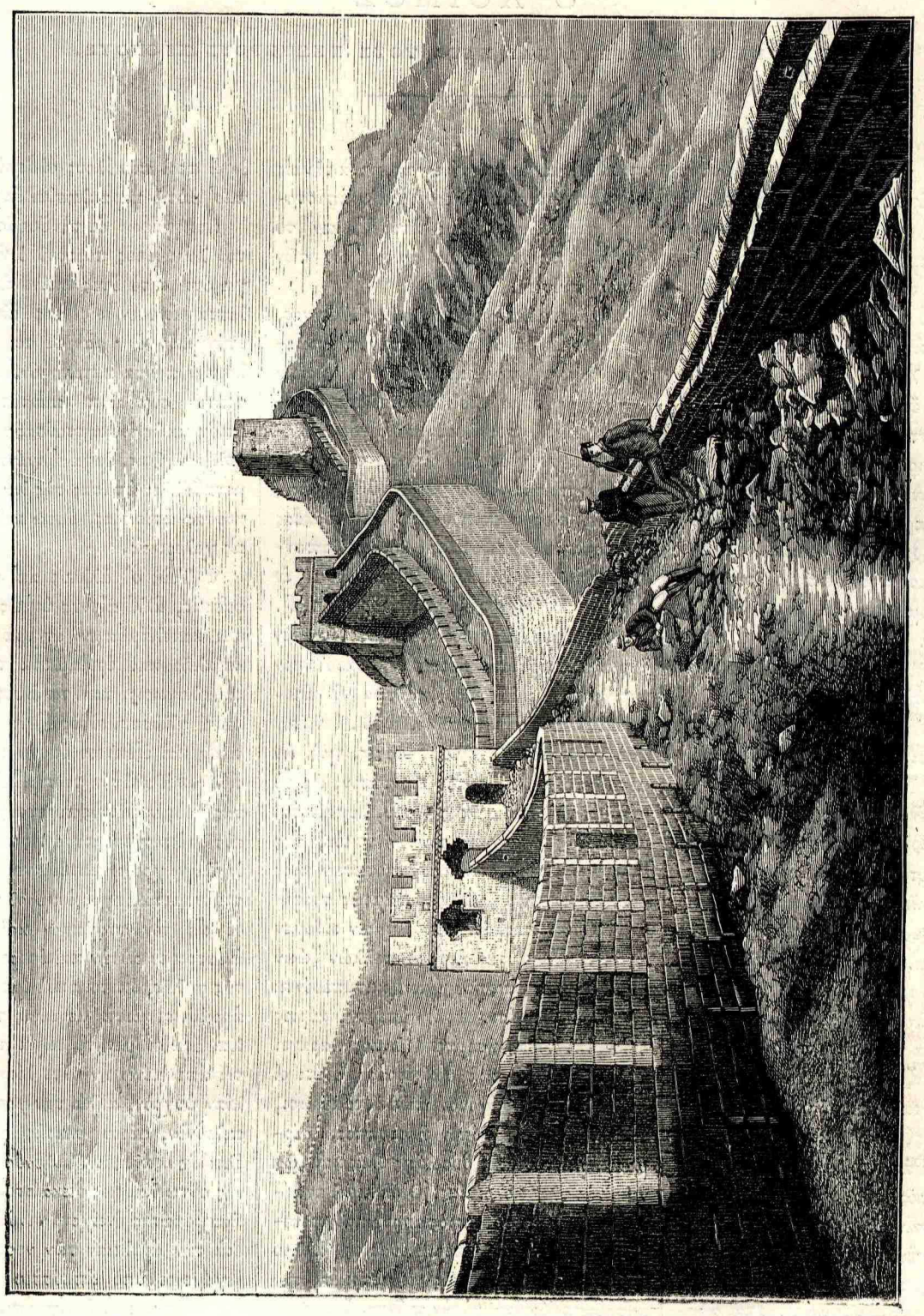

ΤΟ ΜΕΓΑ ΤΕΙΧΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.

Εὐτυχῶς οἱ φόβοι μας διασκεδάννυνται μετὰ τοῦ σκότους. Ἐξερχόμεθα ἐλευθέρως τῆς κώμης καὶ διερχόμεθα διά τινος ἀποκρήμνου χαράδρας, καθισταμένης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον φοβερᾶς τὴν ὄψιν. Τὰ στενὰ εἶναι ἄγρια καὶ πένθιμα, συγκλειόμενα μεταξὺ δύο καθέτων κρημνῶν, ὧν τὰ πλευρὰ ἀφίνουσι δυσανάβατόν τινα πάροδον, ἐν ᾗ καταφέρεται χείμαρρος, δεικνύων ἡμῖν τὴν πρὸς τὸ Μέγα Τεῖχος ὁδόν.

Ἀναβάντες δὲ ἐπιπόνως τὸ ὄρος ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν, εἴδομεν τέλος ἕνα τῶν πύργων τοῦ τείχους, αἰωρούμενον εἰς ὕψος πεντακοσίων ὡς ἔγγιστα ποδῶν ὑπὲρ τῆς χαράδρας.

Οὐδὲν καταπληκτικώτερον καὶ περιεργότερον τοῦ κυκλωπείου τούτου ἔργου, ὅπερ, ἀνελισσόμενον ἐπ' ἄπειρον δίκην ὄφεως ἀπειρομεγέθους, νῦν μὲν ἀναρριχᾶται ἐπὶ τῶν ῥάχεων ὑψηλοτάτων ὀρέων, νῦν δὲ, καταδυόμενον εἰς βαθείας κοιλάδας, ἐν αἷς περιελίσσεται μυρίους γραφικοὺς ἑλιγμοὺς, μετεωρίζεται πάλιν αἴφνης εἰς ὕψη ἀπρόσιτα, οὕτως εἰπεῖν, τῷ ἀνθρώπῳ. Ὁ πρῶτος οὗτος πύργος, συνδεόμενος κρικοειδῶς μετὰ τῶν προηγουμένων καὶ ἑπομένων πύργων διὰ τοῦ καθαυτὸ διπλοῦ τείχους, ὁμοιάζει πρὸς γίγαντα, τείνοντα ἑκατέρωθεν πελωρίους βραχίονας πρὸς τοὺς ἐπὶ μῆκος πολλῶν χιλιάδων λευγῶν ἑστοιχισμένους ἄλλους ἀκινήτους γίγαντας. Οὐδεὶς ἄνθρωπος, οὐδὲν ζῶον φαίνεται

κύκλῳ εἰς ἀπόστασιν πολλῶν λευγῶν, πλὴν σμήνους τινὸς ἀγρίων χηνῶν, αἵτινες περιδινοῦνται πενθίμως πλαταγίζουσαι ὑπὲρ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν. Ἡ γῆ εἶναι ἀμμώδης καὶ ἄνυδρος. Τῇδε κἀκεῖσε ἀπαντῶμεν τὸ περίεργον φυτὸν, Σαρράκηνείαν τὴν Πορφυρᾶν, (Sarracenia purpurea) οὗτινος τὰ φύλλα, ἔχοντα σχῆμα ἀμφορέως, πληροῦνται κατὰ τὴν νύκτα δρόσου, καὶ παρέχουσι ποτὸν πολύτιμον τοῖς κατὰ τὰς ἐρήμους τῆς μέσης Ἀσίας ὁδοιποροῦσιν, οἵτινες δροσίζονται πίνοντες αὐτὸ ὡς ἐκ ποτηρίου ἐκ τοῦ ἀποκοπέντος φύλλου.

[Ἀκολουθεῖ.]

Ο ΛΟΙΜΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΕΩΤΕΡΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ.

Ὁ λοιμὸς ἦτο κατά τινας ἄγνωστος τοῖς ἀρχαίοις· ἐπειδὴ ἡ ἐπιδημικὴ νόσος, ἡ τῷ 429 π. Χ. ἐνσκήψασα εἰς τὰς Ἀθήνας, ἧς ἀκριβεστάτην κατέλιπεν ἡμῖν περιγραφὴν ὁ Θουκυδίδης, ὡς καὶ ἡ καταλυμανθεῖσα τὴν Ῥώμην ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀντωνίνου, διέφερον κατὰ πολλὰ τοῦ νῦν οὕτως ἀποκαλουμένου λοιμοῦ. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἐκλαμβάνονται ὅμοιοι πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς, ὅ τε ἐπὶ τοῦ Ἰουστιανοῦ (542) συμβὰς λοιμὸς, ὅ τε διαφθείρας (1270) πρὸ τῆς Τύνιδος μέγα μέρος τῶν σταυροφορούντων ταγμάτων, ἀφαρπάσας καὶ τὸν ἅγιον Λουδοβῖκον, καὶ τέλος ὁ διαβόητος μέλας λοιμὸς, ὅστις, μεσοῦντος τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος, κατελυμήνατο οὐ μόνον ἅπασαν τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν τὴν Κίναν, ἀλλὰ καὶ ἐν μόνῃ τῇ Εὐρώπῃ κατέσρεψεν ὑπὲρ τὰ 25 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων.

Κατὰ δὲ τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἀξιομνημόνευτοι τῶν τοιούτων ἐπιδημιῶν ἐγένοντο, ἡ τῆς Νιμέγης (1635), καὶ ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ (1665), ἀποσβεσθεῖσα μετὰ τῆς μεγάλης τῷ 1670 συμβάσης ἐν Λονδίνῳ πυρκαϊᾶς. Ἔκτοτε ἐφάνη μὲν πάλιν ἡ νόσος ἐπὶ τῆς ἠπείρου, καταστρέψασα τῷ 1720 τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῶν κατοίκων τῆς Μασσαλίας, καὶ περὶ τὰ τέλη τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος πολλὴν ἀπεργασθεῖσα φθορὰν κατὰ τὴν Ῥωσσίαν καὶ τὴν Πολωνίαν, ἀλλ' ἡ βία τῆς βροτολοιγοῦ μάστιγος φαίνεται περιοριζομένη ἰδίᾳ ἐν τῇ παναρχαίᾳ αὐτῆς κοιτίδι, ταῖς ἀνατολικαῖς τῆς Μεσογείου ἀκταῖς, ὅθεν, καὶ ἐλέγετο ὅτι ἠφανίσθη ὅλως ἀπὸ τοῦ 1844 ἔτους.

Ὁ ἀφανισμὸς τῆς ἐπιδημίας ταύτης ὀφείλεται ἆρα πάντως εἰς τὰ νεώτερα ὑγειονομικὰ μέτρα, ἃ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ ἐπιδημικαὶ νόσοι διατρέχουσι κύκλους, περιοδικῶς ἀναφαινόμεναι καὶ ἀφανιζόμεναι ὡς αἱ ἀγαθαὶ συγκομιδαὶ καὶ αἱ δυσετηρίαι; Οὕτω κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη ὁ λοιμὸς, ὑπνώσας, ὡς εἰπεῖν, ἐπὶ μικρὸν, ἐξηγέρθη αὖθις ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Τὸ καθ' ἡμᾶς οὐδόλως προτιθέμεθα νὰ συζητήσωμεν ἐνταῦθα ἐπιστημονικῶς τὰς αἰτίας καὶ πηγὰς τῆς ἐπιδημίας, ἀλλ' ἵνα, παραβάλλοντες ἐπιτροχάδην πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου περιγραφὴν τοῦ λοιμοῦ τὰ ἐκ περιστάσεως ὑφ' ἡμῶν παρατηρηθέντα κυριωδέστατα συμπτώματα τῆς νόσου, ἣν προσφάτως ἀφορμὴν ἐλάβομεν νὰ σπουδάσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς, κατὰ τὴν εἰς Ἄγκυραν ἡμετέραν ὑγειονομικὴν ἀποστολήν, πειραθῶμεν ὅπως ἀποδείξωμεν τὸ ἀκριβῶς πανομοιότυπον ἀμφοτέρων τῶν λοιμῶν τούτων.

Θαυμάζει μέν τις τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, ἀναγινώσκων τὰ ἀθάνατα αὐτῶν συγγράμματα διά τε τὴν φαντασίαν, τὴν κρίσιν καὶ τὴν λογικὴν, μεθ' ὧν ποιοῦσιν, ἱστοροῦσιν ἢ φιλοσοφοῦσι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοὺς συγγραφεῖς, οἵτινες, εἰ καὶ μὴ ἰατροὶ, περιγράφουσι νόσον τινὰ ἢ ἐπιδημίαν, οἷος ὁ Θουκυδίδης, ἐξιστορήσας τὸν κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐνσκήψαντα ἐν Ἀθήναις λοιμόν [Βιβλ. Β'. §§ 47-52].

Ἀντιπαραβάλλοντες τοὺς οὓς εἴδομεν τυφικοὺς πυρετοὺς πρὸς τὴν θουκυδίδειον περιγραφὴν, δέον πρὸ πάντων νὰ ἀφορίσωμεν τὸν ἐκ τοῦ λιμοῦ θάνατον ἀπὸ τοῦ τοῦ λοιμοῦ, ὅστις, μὴ ὢν μεταβατικὸς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ὡς τὸ μίασμα τῆς ἐπιδημικῆς νόσου, λυμαίνεται μονομερῶς ἐπαρχίαν τινὰ ἢ νομὸν, τῆς ἐλλείψεως ἕνεκα τῶν ἀναγκαιοτάτων πρὸς διατήρησιν τῆς ζωϊκῆς δυνάμεως τροφίμων. Οὕτω παραδείγματος χάριν εἴδομεν παρὰ τὴν Ἄγκυραν μεταξὺ πολλῶν ζώων καὶ ἄνθρωπον ἀπεσκληκότα, καταπεσόντα ἐν τῇ ὁδῷ ἐξ ἀσιτίας, ἣν ὑπέστη, κύριος οἶδεν, ἐπὶ πόσας ἡμέρας. Ὁ λιμὸς παράγει νόσους πολλὰς καὶ διαφόρους· διότι οἱ λιμώττοντες τρώγουσι πᾶν ὅ,τι εὕρωσι, χόρτον ἢ κρέας νωπὸν ἢ σεσηπὸς, δέρματα, παντοδαπὰς δυσώδεις ὕλας καὶ ζῶα νεκρὰ ἐκ τῆς ζωολοιμίας. Ὁ δὲ λιμῷ τηκόμενος ὁμοιάζει τότε πρὸς ἄγριον καὶ φρενοβλαβῆ ἄνθρωπον, περὶ οὐδενὸς ἄλλου φροντίζοντα, εἰμὴ πῶς νὰ μετριάσῃ τὴν καταβασανίζουσαν αὐτὸν πεῖναν, ἥτις συνεπάγεται τὰ δεινότατα τῶν νοσημάτων καὶ αὐτὸν τὸν λοιμόν. Διότι ὁ λιμὸς γεννᾷ καὶ πολλαπλασιάζει τοὺς βροτολοιγοὺς πυρετοὺς, οἷον τὸν τύφον, τὸν παλινδρομικὸν, τὸν κακοήθη πυρετὸν, τὸν ἐξανθηματικὸν καὶ πετεχιώδη τύφον, κατά τινας δὲ καὶ αὐτὴν τὴν πανώλην, ἥτις διατρανοῦται διὰ τῆς ἐξοιδήσεως καὶ ἐμπυήσεως τῶν ἀδένων. Ἐκ δὲ τῆς περιγραφῆς τοῦ λοιμοῦ τοῦ Θουκυδίδου ἐξάγεται ὅτι οὗτος εἶδε τὸν ἐξανθηματικὸν καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκότα, ἤτοι τὸν πετεχιώδη τύφον, ἐν ᾧ περὶ πανώλους οὐδεμίαν ἀπαντῶμεν παρ' αὐτῷ παραπλησίαν ἔκφρασιν.

Περιγράφων δὲ τὴν ἔφοδον τοῦ λοιμοῦ ἢ τοῦ λοιμώδους πυρετοῦ ὁ Θουκυδίδης λέγει ὅτι « τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐκ πάντων μάλιστα ἄνοσον εἰς τὰς ἄλλας ἀσθενείας ἐτύγχανεν ὄν· ἂν δέ τις ἔπασχέ τι εἰς λοιμὸν πάντα κατέληγον. » Καὶ ἀληθῶς τοῦτο συμβαίνει πάντοτε κατὰ τὰς ἐπιδημικῶς ἐνσκηπτούσας νόσους, οἷον τὴν χολέραν, ἥτις, ἐμφανιζομένη ἔν τινι πόλει, μεταβάλλει ἁπάσας τὰς λοιπὰς προϋπαρχούσας ἀσθενείας, ἔστω καὶ τὰς χρονίας, εἰς χολερικάς.

« Τοὺς δ' ἄλλους ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως, ἀλλ' αἴφνης ὑγιεῖς ὄντας πρῶτον μὲν κατελάμβανεν ἰσχυρὰ θερμότης τῆς κεφαλῆς καὶ ἐρυθήματα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ φλόγωσις, καὶ τὰ ἐντὸς, ἥ τε φάρυγξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἦσαν αἱματώδη καὶ ἐξέπνεον ὀσμὴν ἄτοπον καὶ δυσώδη. » Τοιοῦτόν τι συμβαίνει καθ' ἅπαντας τοὺς τυφικοὺς πυρετούς. « Ἔπειτα ἐξ αὐτῶν ἐπήρχετο πταρμὸς καὶ βράγχος καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κατέβαινεν ὁ πόνος εἰς τὰ στήθη μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ· κατερχόμενος δὲ εἰς τὸν στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν, ἀνέστρεφεν αὐτὴν καὶ ἔφερεν ἀποκαθάρσεις τῆς χολῆς, ἐμέτους καὶ ἐμετοὺς χολώδεις, ἀφρώδεις, μετὰ μεγάλης ταλαιπωρίας... Καὶ ἔξωθεν μὲν τὸ σῶμα τοῦ πάσχοντος τῷ ἁπτομένῳ ἦν οὔτε λίαν θερμὸν, οὔτε λίαν ψυχρὸν, ἀλλὰ τὴν χροιὰν ὑπέρυθρον, πελιδνὸν, φέρον μικρὰς φλυκταίνας καὶ ἑλκώδη ἐξάνθησιν. Τὰ ἔνδον ὅμως ὁ ἀσθενὴς οὕτω λάβρως διεκαίετο, ὥστε οὔτε τὰς ἐλαφροτάτας ἠνείχετο σινδόνας. Πολλοὶ δὲ διὰ τὴν ἀμέλειαν τῶν νοσηλευόντων, συνεχόμενοι ὑπὸ ἀπαύστου δίψης, ἔπεσον εἰς φρέατα, καὶ ἐπνίγησαν. »

Πάντα ταῦτα τὰ συμπτώματα, ὡς ὁ πταρμὸς καὶ τὸ βράγχος, ἡ βὴξ, οἱ ἐμετοὶ, εἶναι ἀληθῶς τὰ συνήθη πρόδρομα τῶν τυφικῶν καὶ τυφοειδῶν πυρετῶν, ὡς καὶ αἱ κατὰ τὸν τυφικὸν ἢ λοιμικὸν πυρετὸν ἀναφαινόμεναι φλυκταῖναι καὶ ἑλκώσεις, πελιώματα καὶ κυανώσεις.

« Τὸ δὲ σῶμα τοῦ πυρέσσοντος, ἐφόσον ἤκμαζεν ἡ νόσος, δὲν ἐμαραίνετο, ἀλλ' ἀντεῖχε παραδόξως τῇ ταλαιπωρίᾳ, ὥστε οἱ πλεῖστοι ἢ διεφθείροντο τὴν ἑβδόμην καὶ ἐννάτην ἡμέραν ὑπὸ τοῦ συμφλέγοντος

τὰ ἐντὸς τοῦ σώματος δεινοῦ πυρετοῦ, ἢ, ἐὰν διέφευγον, κατελθόντος τοῦ νοσήματος εἰς τὴν κοιλίαν καὶ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης αὐτῇ ἑλκώσεως, καὶ διαῤῥοίας ἅμα ἀκατασχέτου ἐπελθούσης, οἱ πλεῖστοι ὕστερον ἐξ αὐτῆς ἀπέθνησκον.»

Τοιαῦτα παραδείγματα πλεῖστα ὅσα βλέπομεν κατὰ τοὺς τυφοειδεῖς καὶ ἐξανθηματικοὺς πυρετοὺς, συχνάκις ἀπολήγοντας εἰς θάνατον τὴν ἑβδόμην καὶ ἐννάτην ἡμέραν.

Ἐν τῷ θουκυδιδείῳ λοιμῷ βλέπομεν τὴν λύσιν αὐτοῦ ἐπερχομένην καὶ διά τινος ἀκρωτηριάσεως τοῦ ὀσχέου, τῶν ἄκρων, ἢ τῆς ῥινός. Εἴδομεν ἐν Κίρσεχιρ γυναῖκα, ἥστινος τὰ ἄκρα ἐσφακελώθησαν μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας· κοράσιον δὲ δεκατεσσάρων ἐτῶν, οὕτινος ὁ ἀριστερὸς ποῦς μετὰ τῶν δύο τριτημορίων τῆς κνήμης ἐσφακελώθησαν καὶ ἀπέπεσον, ὑπολειφθέντων τῶν ὀστέων τῆς κνήμης μετὰ τοῦ ταρσοῦ καὶ μεταταρσίου γυμνῶν. Ἐπίσης εἴδομεν καὶ τὴν ἀποψίλωσιν τῶν ὄρχεων καὶ γαγγραίνωσιν τοῦ ὀσχέου, καὶ ἐμπυήσεις τῶν ἀδένων.

« Τινὲς ἐστερήθησαν τῶν ὀφθαλμῶν, ἄλλοι δὲ καὶ ὑπὸ λήθης καταληφθέντες ἠγνόησαν ἑαυτοὺς καὶ τοὺς συγγενεῖς ἐκ τοῦ παραυτίκα.» Τῶν τὴν ὄψιν ἀπολωλότων εἴδομεν δύο παραδείγματα, πλεῖστα δὲ ἐξασθενήσεως καὶ ἀμαυρώσεως τῆς ὁράσεως.

Ἡ λήθη, οὐχὶ σπάνιον τοῦ ἐγκεφαλικοῦ τύφου φαινόμενον, μεταβάλλει τοὺς ἀνθρώπους εἰς βλάκας. Συχνότατα δὲ εἴδομεν παιδία γενόμενα κωφάλαλα, πλείστους δὲ τραυλοὺς καὶ βαρέως ἀκούοντας μετὰ τὸν προσβαλόντα αὐτοὺς λοιμόν.

Εἰς τὴν περιγραφὴν, ἣν περὶ λοιμοῦ ποιεῖ ὁ σοφὸς ἱστορικὸς Θουκυδίδης ἡμεῖς σήμερον ἐκ τοῦ λοιμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας οὐδὲν ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν, καθότι, ὡς εἴρεται, οἱ τυφικοὶ πυρετοί εἰσιν ἡ ἐπικρατοῦσα ἐκφάνισις αὐτοῦ. Καὶ εἰ μὲν ὁ λοιμὸς ἐνσκήπτει ἐλαφρὸς, τότε ἔχομεν τὸν παλινδρομικὸν πυρετὸν, ὅστις διαρκεῖ τρεῖς ἑβδομάδας, καὶ διαλύεται ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀφίνων τοὺς ἀσθενεῖς εἰς μεγίστην ἐξασθένησιν. Εἰ δὲ βίαιος, τότε ἔχομεν τὸν κυρίως τύφον ἁπλοῦν ἢ ἐξανθηματικὸν ὑπὸ τὴν πετεχιώδη αὐτοῦ καὶ ἑλκώδη ἔκφανσιν, ὅστις παράγει ἐξελκώσεις, ἢ ἐξανθήματα κηλιδωτὰ ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος τοῦ ἀσθενοῦς, καὶ ὅστις ἐὰν μὴ ἁρπάσῃ τὸν πάσχοντα τὴν ἑβδόμην ἢ ἐννάτην ἡμέραν, φέρει εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματος γαγγραιναν καὶ σηπεδόνα, ὡς σημεῖα τῆς τοποθετήσεως τοῦ λοιμικοῦ μολύσματος, ἅτινα κρίνουσι τὸ νόσημα. Καὶ ἂν μὲν ὁ νοσήσας ἀντίσχῃ εἰς τὰς τυχούσας ἀκρωτηριάσεις σώζεται, εἰδὲ μὴ, ἀποθνήσκει. Τέλος ὁ λοιμὸς παρίσταται καὶ ὑπὸ πυρετικὰς ἐκφάνσεις, ἤτοι ὡς κακοήθης πυρετὸς, τυφοειδὴς πυρετὸς, ὅπερ εἶναι λίαν σπάνιον, τῆς διαῤῥοίας οὐδόλως ἢ περὶ τὰ τέλη τοῦ λοιμοῦ ἐπερχομένης τῷ νοσοῦντι, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ μέγας ἱστορικός.

Ἡ ὁρμὴ τῶν τυφικῶν καὶ τυφοειδῶν πυρετῶν ἐν καιρῷ τοῦ λοιμοῦ εἶναι τοσαύτη, ὥστε παρασύρει καὶ τοὺς ὑγιεστάτους. Οὐχ ἧττον ὅμως ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἡ ἐφεύρεσις τῆς θειϊκῆς κινίνης μεγάλως ὠφέλησεν εἰς τὴν θεραπείαν τῶν κακοήθων, καὶ τῶν τυφικῶν ἢ παλινδρομικῶν πυρετῶν.

Ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐποχὴν τοῦ Θουκυδίδου, καθ' ἣν ἡ ἀνακάλυψις τῆς κινίνης ὅλως ἠγνοεῖτο καὶ ὅτε μόνος ὁ Ἱπποκράτης δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ πρὸς θεραπείαν τοσούτων ἀσθενούντων, δυνάμεθα εὐκόλως νὰ ἐννοήσωμεν τὸ μέγεθος τοῦ λοιμοῦ καὶ τὸ πλῆθος τῶν θανάτων, καὶ τὴν ταραχὴν καὶ ἀπελπισίαν εἰς ἣν ἐνέβαλε τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, συμπεραίνοντες καὶ ἐξ ὅσων εἴδομεν ἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἐν τῇ Νομαρχίᾳ Ἀγκύρας καὶ ἰδίως ἐν τῇ ὑποδιηκήσει (μουτεσαριφλίκιον) Κίρσεχιρ καὶ τοῖς ὑποτελέσιν αὐτῇ μέρεσιν, οἷον Κεσκὶν, Μέτσιτι, Ἀβανὸς, Χαστῆ-Βεκτασί, ἔνθα ὁ λοιμὸς ἐνσκήψας κατέστρεψεν αὐτὰ ὁλοτελῶς, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τῆς φθορᾶς καὶ τῆς ἐλλείψεως ἰατρῶν καὶ φαρμάκων, τὸ δὲ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως σιδηροδρόμων ἢ λεωφόρων, τῆς πολλῆς χιόνος καὶ τῆς παρατάσεως τοῦ σκληροτάτου χειμῶνος, ὅστις, στερήσας τὰ ζῶα πάσης τροφῆς, ἐπήνεγκε τὴν ἐπιζωοτίαν.

Ὅτι δὲ ὁ λοιμὸς φέρει ἀνομίας καὶ ἀδικίας τοῖς ἀνθρώποις τοῦτο εἴδομεν παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς τοῖς Μ. Ἀσίας· διότι οἱ κάτοικοι, λησμονήσαντες, ὡς λέγει καὶ ὁ Θουκυδίδης, θείους καὶ ἀνθρωπίνους νόμους, ἐπεδόθησαν εἰς τὸν ληστρικὸν βίον. Ἄλλως τε ἡ ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐπικρατοῦσα ληστεία δὲν εἶναι ὅλως ἄσχετος πρὸς τὸν κατὰ καιροὺς λιμὸν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ λείψανον ἀρχαῖον τοῦ κοτσαμπασισμοῦ τῶν Δερεμπέϊδων, οἵτινες, δύσμορφον ὄντες κρᾶμα ἡμιαγρίων φυλῶν, Τουρκμένων, Κιουρτῶν, Ζεϊμπέκων καὶ Ταρτάρων, ὑποθάλπουσι τὰς ὁρέξεις αὐτῶν καὶ ἐκμεταλλεύονται πᾶν δημόσιον δυστύχημα, παρορμώμενοι ἀναφανδὸν εἰς τὰς ἐσχάτας βιαιοπραγίας κατά τε τῶν ὁδοιπόρων καὶ τῶν ἐγχωρίων.

Ὁ ἰατρὸς ΝΙΚΟΛΑΟΣ Φ. ΒΕΓΛΕΡΗΣ.

ΦΙΡΜΙΝΟΥ ΔΙΔΟΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

Πρὸ δύο σχεδὸν ἑκατονταετηρίδων ἱδρύετο ἐπὶ σπουδαίων βάσεων ἐν Παρισίοις τὸ μετ' οὐ πολὺ πρωτεῦσαν πάντων τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην τυπογραφείων καὶ βιβλιοπωλείων. Ἡ ἐγνωσμένη περὶ τὴν τυπογραφικὴν τέχνην ἐμπειρία, ὁ ζῆλος καὶ τὸ μεγαλεπίβολον τῶν ἱδρυτῶν τοῦ πλουσίου τούτου καταστήματος ΚΚ. Διδότων, [ὧν τὸ ὄνομα γνωστότατον καὶ λίαν τοῖς Ἕλλησιν ἡμῖν ἀγαστὸν,] ἀνέδειξαν καρποὺς πολυτίμους, ἐν οἷς μάλιστα διαπρέπει ἡ περίφημος ἔκδοσις τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, φιλοπονηθεῖσα τῇ συνεργείᾳ τῶν κρατίστων τῆς Εὐρώπης ἑλληνιστῶν καὶ καλλιτεχνῶν.

Οἱ διαδεχθέντες τὴν περιουσίαν μετὰ τῆς διευθύνσεως τοῦ πατρικοῦ οἴκου ἐφιλοτιμηθήσαν, ὡς ὁ φιλέλλην Ἀμβρόσιος Φιρμῖνος, ἵνα ὑπερβάλωνται τὸν θεμελιωτὴν, τὸ μὲν τελειοποιοῦντες τὰς ἤδη γνωστὰς μεθόδους, τὸ δὲ καὶ ἐξευρίσκοντες νέας, οἷον τὴν στερεοτυπίαν, καὶ ἐφαρμόζοντες αὐτὰς εἰς τὴν περὶ οὗ ὁ λόγος ἐκτύπωσιν τῆς ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ, καὶ τὴν τοῦ Μεγάλου Λεξικοῦ, ἢ τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Ἑρρίκου Στεφάνου, ἀνατυπωθέντος τὸ τρίτον κατ' ἀλφάβητον, ἐν ᾧ ἐναπεταμιεύθησαν ἀθρόα τὰ κειμήλια τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἀμφότερα τὰ πελώρια ταῦτα ἔργα ἀπαρτίζουσι μνημεῖον ἀνεκτίμητον, ἐφόδιον παρ' ὅλον τὸν βίον προσφιλὲς τοῖς τῇ τῶν ἑλληνικῶν λόγων σπουδῇ ἐνασκουμένοις καὶ ἐμφιλοπονοῦσιν.

Ἡ παροῦσα συλλογὴ, δυσεφικτοτέρα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς ἰδιώταις, εὐχερῶς δύναται νὰ ἐπικτηθῇ ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων, αἵτινες ἀπό τινος διαμιλλῶνται περὶ συστάσεως βιβλιοθηκῶν, συλλόγων καὶ νέων σχολείων. Διὸ συνιστῶμεν τοῖς προϊσταμένοις τῶν φιλομούσων τούτων ἱδρυμάτων τὴν πρόσκτησιν τῆς ἀπαραμίλλου ταύτης Βιβλιοθήκης τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων, ὅπως παρέχωσι πρόχειρον τοῖς περὶ τὴν πατρῴαν φιλολογοῦσιν καὶ ἀσφαλὲς βοήθημα, καθ' ὅσον μάλιστα τὸ κείμενον, τὰ σχόλια καὶ ἡ εἰς τὸ λατινικὸν μετάφρασις παρανεγνώσθησαν αὐστηρῶς τοῖς σωζομένοις ἀκριβεστέροις χειρογράφοις, προστεθεισῶν νέων παρεκβολῶν μετὰ πινάκων ἑρμηνευτικῶν καί τινων γεωγραφικῶν.

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΙ ΑΝΤΛΙΑΙ.

Τὸ ὕδωρ, στοιχεῖον εὐμετάβολον, ὡς ὁ ἄνεμος, δὲν παρέχει πάντοτε τὰς αὐτὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν γεωπόνον. Ἡ διακοπὴ τῆς ἐργασίας τῶν συνήθων φρεάτων ἐπιφέρει πολλάκις, ὡς γνωστὸν, μεγίστας ζημίας καὶ εἰς τοὺς γεωργοὺς καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. Πρὸς ἀποφυγὴν τούτων ἐπενόησαν ἐπιτυχῶς ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀμερικῇ ἀπὸ πολλοῦ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀρχαίων φρεάντλων ὑπὸ νέας δυνάμεως εὐπειθεστέρας, κανονικωτέρας, καὶ παραγούσης ὕδωρ ἄφθονον πρὸς παντοίας γεωργικὰς, βιομηχανικὰς καὶ οἰκειακὰς χρείας, ἤτοι τοῦ ἀτμοῦ ἐφηρμοσμένου εἰς ἐπίτηδες κατεσκευασμένην μηχανὴν, τὴν ἀτμοκίνητον ἀντλίαν, ὡς ἤδη ὁ ἀτμὸς ἀντικατέστησε τὸν ἄνεμον ἐν τοῖς ἀτμομύλοις.

Ἡ παρατεθειμένη εἰκὼν παριστᾷ ἀντλίαν δυναμένην νὰ ἀντλῇ 65 000 λιτρῶν ὕδατος ἀνὰ πᾶσαν ὥραν. Ἕνεκα δὲ τοῦ ἐξαιρέτου μηχανισμοῦ καὶ τῆς στερεότητος ἡ μηχανὴ αὕτη τοῦ K. Hermann-Lachapelle κατέστη ἤδη τελειότατος τύπος ἀτμοκινήτου ἀντλίας, χορηγοῦσα ὕδωρ εἰς ἁπάσας τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Εὐρώπης τὰς πόλεις, καὶ χρησιμεύουσα τοῖς καθηγηταῖς τῆς ἐν Παρισίοις Σχολῆς τῶν γεφυροποιῶν τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὰς πρακτικὰς τῆς διδασκαλίας αὐτῶν ἐνδείξεις.

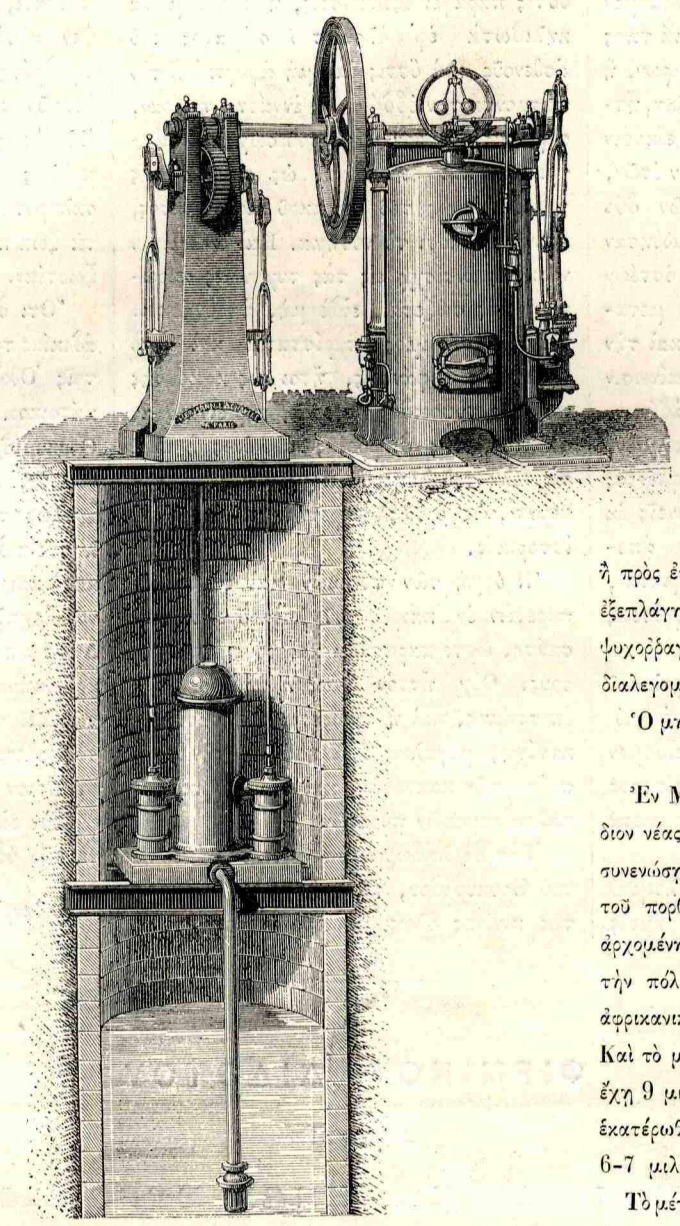

ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΣ ΑΝΤΛΙΑ.

ΕΡΙΟΝ ΕΚ ΣΙΔΗΡΟΥ.

Οὐδεὶς δύναται νὰ προΐδῃ ποῦ θὰ λήξῃ ἡ πρόοδος τῆς νέας βιομηχανίας. Ὁ σίδηρος καὶ τὸ ἔριον (μαλλίον) εἶναι βεβαίως δύο οὐσίαι πάντῃ πρὸς ἀλλήλας διάφοροι. Ἡ πρώτη συνεπάγεται τὴν ἰδέαν τῆς σκληρότητος καὶ τοῦ ψύχους, ἐν ᾧ ἡ δευτέρα, ἤτοι τὸ ἔριον, τὸ αἴσθημα τῆς μαλακότητος καὶ τῆς θερμότητος! Ἡ πρώτη εἶναι σῶμα μεταλλικὸν, ἡ δὲ δευτέρα ὀργανικόν. Ἡ νεωτέρα βιομηχανία κατώρθωσε νὰ συγχωνεύσῃ οὕτως εἰπεῖν τὰ δύο ταῦτα πάντως πρὸς ἄλληλα διάφορα σώματα, καὶ νὰ παραγάγῃ ἐξ αὐτῶν νέον σῶμα, ὅπερ ὀνομάζεται ἔριον σιδηροῦν (laine de fer).

Εἰ δὲ καὶ ἡ νέα οὐσία κόπτεται εὐκολώτατα διὰ τῶν λεπτοτάτων ψαλίδων, καὶ μαλάσσεται ἐν ταῖς χερσὶν ὡς πᾶν ἐριοῦχον ὕφασμα, οὐδὲν ἧττον πηγάζει ἐκ τῆς τήξεως τοῦ σιδήρου.

Ὁ σίδηρος, τακεὶς ἐντελῶς ὑπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ μεταβληθεὶς εἰς σῶμα ῥευστὸν, παράγει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ εἶδος ἀφροῦ, ὀνομαζομένου γαλακτώματος. Ὁ ἀφρὸς οὗτος δὲν συγχωνεύεται τοῦ λοιποῦ μετὰ τῆς ἀποψυχθείσης καὶ σκληρυνθείσης ἤδη χωνείας, ἐπειδὴ σύγκειται ἁπλῶς ἐκ στοιχείων ἀτήκτων, ἐκ σκωρίας.

Ῥιπτόμενον ἔτι θερμὸν εἰς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ τὸ γαλάκτωμα τοῦτο, μεταβάλλεται εἰς ἀληθὲς ἔριον, ἢ τοὐλάχιστον εἰς σῶμα λίαν τῷ ἐρίῳ παρεμφερὲς κατά τε τὴν ἁφὴν, τὸ χρῶμα, τὴν ἐλαστικότητα καὶ τὸ βάρος.

Ἐκ τῆς ὕλης ταύτης, ἥτις πρότερον ἐρρίπτετο ὡς ἀνώφελης, κατασκευάζουσιν ἤδη ἀπό τινος ἐν Εὐρώπῃ ἐνδύματα εὐθηνότατα ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν, καὶ ἱστοὺς πρὸς παντοίας χρείας.

Ἡ Κυρία Α....., εἶχε θυγατέρα ἐππαετῆ, ἣν ὑπερηγάπα. Τὸ κοράσιον προσεβλήθη ὑπὸ διφθερίτιδος, καὶ ἐψυχορράγει ἤδη ἐν φοβερᾷ ἀγωνίᾳ.

Ὁ θεραπεύων αὐτὸ ἰατρὸς, εἴτε μὴ τολμῶν νὰ κάμῃ τὴν τραχειοτομίαν, εἴτε νομίζων αὐτὴν ἀνωφελῆ, ἠρκέσθη εἰς ἁπλῆν τινα συνταγὴν, καὶ ἀπῆλθε περίλυπος, οἱονεὶ ἀπελπίζων τὴν σωτηρίαν τοῦ κορασίου.

Ἡ ταλαίπωρος μήτηρ, κλαύσασα ἀπαρηγόρητα παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ πεφιλημένου θυγατρίου, ἠσπάσατο αὐτὸ τὸ ὕστατον, καὶ ἑτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ὅτε καταλαμβάνεται αἴφνης ὑπὸ θείας τινὸς ἐμπνεύσεως, ἥτις δίδει αὐτῇ ταὐτοχρόνως θάρρος, τόλμην καὶ ἐπιστήμην. Ἁρπάζει δηλαδὴ μαχαιρίδιόν τι, καὶ, πεποιθυῖα ὅτι ὁ Θεὸς βεβαίως ὁδηγεῖ τὴν χεῖρα αὐτῆς, τρυπᾷ θαρραλέως τὸν λαιμὸν τοῦ κορασίου, καὶ, προσκολλῶσα τὰ χείλη της ἐπὶ τῆς αἱμορροούσης πληγῆς, ἄρχεται νὰ ῥοφᾷ τὸ αἷμα καὶ τὰς ψευδομεμβράνας, αἵτινες, ἐμφράσσουσαι τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχεῖαν ἀρτηρίαν, ἐμποδίζουσι τὴν εἰσπνοὴν τοῦ ἀέρος καὶ ἐπιφέρουσι τὸν θάνατον κατὰ τὴν νόσον ταύτην. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἔπραξεν ὅ,τι δὲν ἐτόλμησε νὰ πράξῃ ὁ ἰατρὸς, ἤτοι τὴν τραχειοτομίαν.

Διηγρύπνησε τὴν νύκτα ἀπορροφῶσα τὴν πληγὴν καὶ ἀποπτύουσα, οὕτως ὥστε οὐδὲ σταγὼν αἵματος εἰσῆλθεν εἰς τοὺς πνεύμονας, (ὅπερ κατὰ τὴν τραχειοτομίαν ἐπιφέρει βῆχα πνιγηρὸν καὶ ἀσφυξίαν).

Τῇ πρωΐα ὁ ἰατρὸς ἦλθε μᾶλλον πρὸς παρηγορίαν τῆς μητρὸς, ἢ πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς ἀσθενοῦς. Ἀλλ' ὁπόσον ἐξεπλάγη, βλέπων τὴν μικρὰν, ἣν χθὲς ἀφῆκε ψυχορραγοῦσαν, ἀναπνέουσαν ἐλευθέρως καὶ διαλεγομένην ἡσύχως πρὸς τὴν μητέρα!

Ὁ μητρικὸς ἔρως ὑπερίσχυσε τῆς ἐπιστήμης.

Ἐν Μαδρίτῃ ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως τὸ σχέδιον νέας ὑποβυθίου σήραγγος προωρισμένης ἵνα συνενώσῃ τὴν Εὐρώπην μετὰ τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Γιβραλτάρης. Ἡ σήραγξ, ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἱσπανίας παρὰ τὴν πόλιν Ἀλγεσίραν, θὰ καταλήγῃ εἰς τὴν ἀφρικανικὴν ἀκτὴν μεταξὺ Τίγγιος καὶ Κεύτας. Καὶ τὸ μὲν ὑποβύθιον τμῆμα τῆς σήραγγος θὰ ἔχῃ 9 μιλλίων μῆκος καὶ κλίσιν 1 0/0, αἱ δὲ ἑκατέρωθεν ἐξωτερικαὶ κλίσεις αὐτῆς θὰ ἔχωσιν 6-7 μιλλίων ἕκτασιν.

Τὸ μέγιστον βάθος τῆς θαλάσσης κατὰ τὸν πορθμὸν τοῦτον εἶναι 3000 ποδῶν. Ὑπολογίζεται δὲ ὅτι στρῶμα γῆς 300 ποδῶν μεταξὺ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ θόλου τῆς σήραγγος ἀρκεῖ πρὸς ἀσφαλῆ τοῦ ἔργου ἐκτέλεσιν, οὕτως ὥστε ὁ σιδηρόδρομος θὰ διαπερᾷ τὸν πορθμὸν εἰς βάθος 3 300 ποδῶν ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης. Οἱ ἐφευρεταὶ τοῦ σχεδίου τούτου ὑπολογίζονται ὅτι ἡ ὅλη δαπάνη τοῦ ἔργου δὲν θὰ ὑπερβῇ τὰ 4 ἑκατομμύρια λιρῶν στερλινῶν.

Διὰ τοῦ ὑποβρυχίου τούτου σιδηροδρόμου ἡνωμένου μετὰ τῆς ὑποβυθίου σήραγγος τοῦ Καλαισίου πορθμοῦ, δι' ἧς πρόκειται νὰ ἑνωθῇ ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία, οἱ ἐξ Εὐρώπης περιοδευταὶ θὰ δύνωνται νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὰς Ἰνδίας διαπερῶντες τὴν Ἀφρικὴν καὶ μὴ ἀλλάσσοντες ἅμαξαν.

Le Directeur-gérant, A. MEYMAR.

Librairie FIRMIN-DIDOT & Cie, Imprimeurs de l'Institut

Suite des Ouvrages recommandés de ces Éditeurs

BIOGRAPHIE, MYTHOLOGIE, GÉOGRAPHIE ANCIENNES, par W. Smith, traduit de l'anglais par M. Theil. 1 vol. pet in-8° cont. 1 000 grav. 10 fr.

Ouvrage adopté et recommandé par le Conseil supérieur de l'instruction publique.

ANTIQUITÉS GRECQUES ET ROMAINES, par A. Rich, professeur à l'université de Cambridge, ouvrage traduit de l'anglais et revu par M. Chéruel, inspecteur d'Académie, 1 vol. pet. in-8°, cont. 2,000 grav. 10 fr.

Ouvrage adopté et recommandé par le Conseil supérieur de l'instruction publique.

Ce Dictionnaire a pour but principal de fixer le sens véritable de tous les termes techniques ou autres des langues anciennes, désignant un objet particulier, un produit de l'art, un travail des mains qui peut tomber sous la vue.

MÊME OUVRAGE, texte allemand. 10 fr.

THEIL. — Grammaire élémentaire de la langue grecque, rédigée d'après les travaux allemands. Deux. édit. 1 vol. in-8°. Broché. 2 fr. 70

Ouvrage adopté par l'Université.

ID. — Petit manuel de la langue grecque, ou Recueil d'exercices gradués, adaptés paragraphe par paragraphe à la Grammaire de M. Theil. 1 volume in-12. Broché. 1 fr. 80

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΩΜΕΤΡΙΑΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΔΙΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ.

ΜΕΡΟΣ Α'.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ ΕΠΙΠΕΔΟΣ

ΜΕΤΑ 183 ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΩΝ.

Τὸ Α' μέρος τιμᾶται ἀντὶ 1/4 ὀθωμ. λίρας. — Τὸ Β' μέρος τιμᾶται αντὶ 2 ἀργυρ. μετζιδιέδων.

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

(ΜΕΤΑ 170 ΞΥΛΟΓΡΑΦΙΩΝ).

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ. — ΤΥΠΟΙΣ ΒΟΥΤΥΡΑ ΚΑΙ Σ/ΑΣ.

1876.

[Neuvième année] **LA CHASSE ILLUSTRÉE** [Huit pages in-4°]

PARAISSANT TOUS LES SAMEDIS

Avec illustrations par les meilleurs Artistes

DIRECTEUR : ALFRED DIDOT.

Abonnement pour un an : France, 30 Fr., Étranger, le port en sus.

Un numéro spécimen est envoyé gratis à toute personne qui en fait la demande par lettre affranchie à l'Administration, 56, rue Jacob, à Paris.

ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΚΑΙ

ΚΕΡΑΜΙΩΝ ΛΑΒΑΙ ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΟΙ

ΑΝΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑΙ ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΑΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΥΠΟ ΤΑΣΟΥ Δ. ΝΕΡΟΥΤΣΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Μ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΡΑΠΤΗΣ ΕΛΛΗΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

130, Rue Montmartre, 130.

Ἀναδέχεται παραγγελίας, ἐκτελῶν αὐτὰς λίαν κομψῶς καὶ εἰς τιμὰς μετρίας.

LE MONITEUR DE LA MODE

JOURNAL DU GRAND MONDE

PARAISSANT TOUTES LES SEMAINES.

92, rue Richelieu. — Éditeurs : GOUBAUD & Fils.

LE HAMMAM

BAINS TURCO-ROMAINS

Paris, 18, rue Neuve-des-Mathurins, à l'angle de la rue Auber (quartier de l'Opéra)

ÉTUVES A AIR SEC — SALLES DE MASSAGE ET DE LAVAGE — DOUCHES — PISCINE

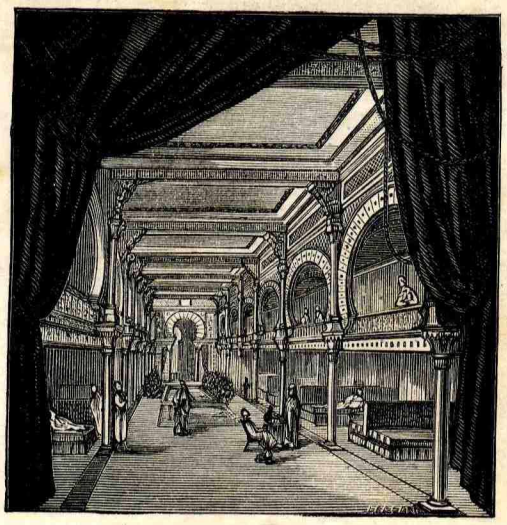

BAIN PARTICULIER
POUR DAMES
BUFFET-RESTAURANT
SALON DE COIFFURE
PÉDICURE

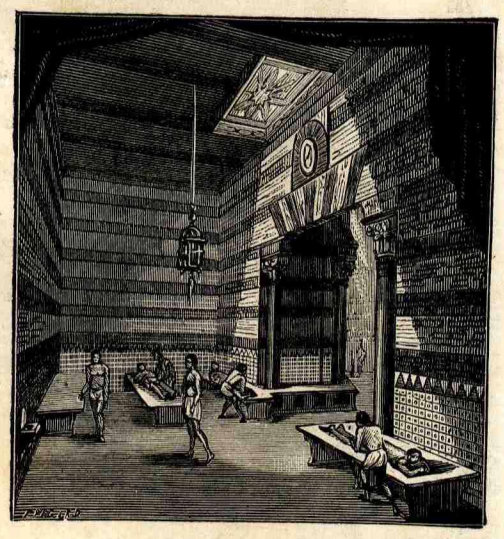

HYDROTHÉRAPIE COMPLÈTE

à l'eau de source, neuf degrés centigrades

BAIN TURC COMPLET
Cinq francs

SALLES D'INHALATION ET DE PULVÉRISATION
à l'eau sulfureuse de Cauterets

BAIN TURC PARTICULIER
Dix francs

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ Η « ΧΕΡΣΟΝΝΗΣΟΣ »

HOTEL PENINSULAR

13, GLASSHOUSE STREET, REGENT St., LONDON. W.

Κείμενον ἐν μιᾷ τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν τοῦ Λονδίνου, πλησίον τῶν ἐξωτερικῶν σιδηροδρομικῶν σταθμῶν, θεάτρων, Μουσείων κλπ. παρέχει πᾶσαν εὐκολίαν τοῖς ἐξ Ἑλλάδος καὶ Ἀνατολῆς προερχομένοις, χαρακτηριζόμενον ἐπὶ φιλοκαλίᾳ καὶ μετριότητι περὶ τὴν δαπάνην.

Ὁμιλεῖται πλὴν ἄλλων γλωσσῶν ἡ Ἑλληνικὴ καὶ Τουρκικὴ γλῶσσα.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Οἱ νομίζοντες ὅτι ἤθελον τυχὸν εὑρεθῇ εἰς ἀμηχανίαν κατὰ τὴν εἰς Λονδῖνον ἄφιξίν των δύνανται νὰ προειδοποιήσωσι τὴν διεύθυνσιν πρὸς παραλαβὴν καὶ ὑποδοχὴν αὐτῶν.

Ὁ Σιδηροδρομικὸς σταθμὸς τοῦ Charing Cross προτιμητέος.

Συστημένος παρὰ τοῦ Κ. . . . . .

Ὁ ἰδιοκτήτης,

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΠΕΦΑΝΗΣ.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΑΓΓΕΛΙΑ.

Γνωστοποιεῖται εἰς πάντας καὶ ἰδίως εἰς τὰς ἑλληνικὰς τραπέζας ὅτι ὁ Κ. Α. Ποθητὸς ἔλαβεν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ δίπλωμα (brevet) δι' ἣν ἀνεκάλυψεν ὑδραυλικὴν ἀρχιμήδειον μηχανὴν, ἥ τις, δι' ἐλαφρᾶς δυνάμεως, ἀνάγει τὸ ὕδωρ λίαν ἀφθόνως καὶ εἰς ὕψος σημαντικόν. Πάντες οἱ ἰδόντες αὐτὴν μηχανικοὶ ἐπευφημοῦσιν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην. Ἐλπίζομεν ὅτι αἱ τράπεζαι θέλουσι λάβει ἐπὶ σπουδαίῳ αὐτὴν ὅπως τὴν μεταχειρισθῶσιν εἰς τὴν ἀποξήρανσιν τῆς Κωπαΐδος, λόγῳ μάλιστα οἰκονομίας, ἀφοῦ καὶ εὐθηνὴ εἶναι σχετικῶς πρὸς τὰς ἀτμοκινήτους, καὶ ἀτμὸν ἢ ἄλλο δὲν θέλει εἰμὴ τὸν βραχίονα ἑνὸς ἀνθρώπου ὅπως ἐνεργῇ. Ἄλλως τε εἶναι καὶ ἔργον ἐθνικόν. — Περὶ πλειόνων ἀπευθυνθήτω ὁ βουλόμενος πρὸς τὸν

K. A. POTHETOS,
13, Glasshouse st., Regent street, 13,
LONDON, W

MACHINES A JOURNAUX A GRANDE VITESSE.

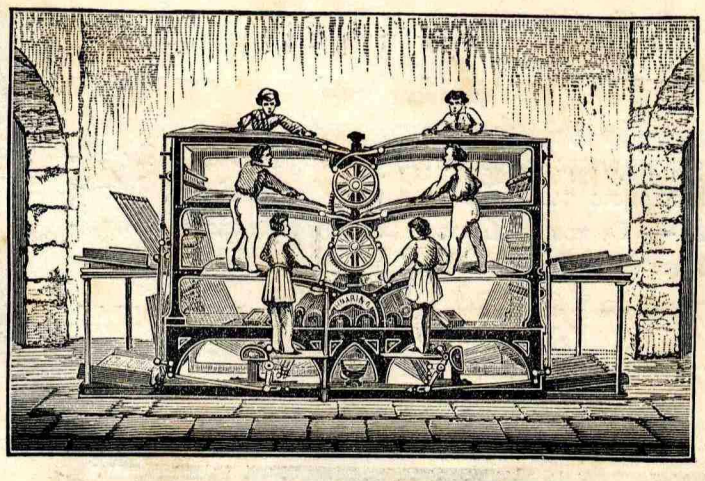

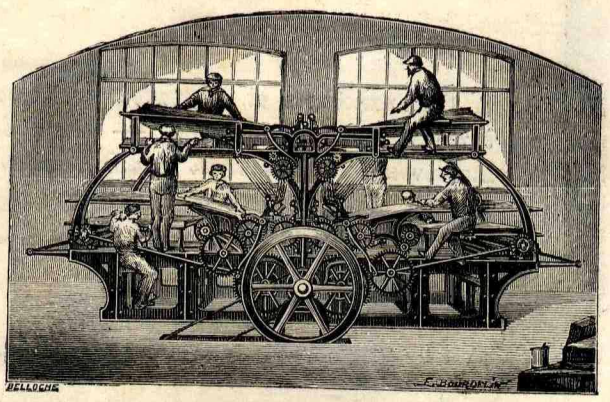

MARINONI, Constructeur, 57 *bis*, rue de Vaugirard, à Paris. — 3,500 Machines vendues.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ ΕΤΗΣΙΑΙ

ΑΜΑ ΤΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει	φρ.	35
Ἐν Τουρκίᾳ, Σμύρνῃ, Θεσσαλονίκῃ, Χίῳ κ. λ. π.	«	35
Ἐ Αἰγύπτῳ	«	35
Ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Βιέννῃ	«	40
Ἐν ταῖς παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν παραλίαις καὶ μεσογαίοις πόλεσιν	«	35
Ἐν ταῖς Παραδουναβίοις Ἡγεμονίαις	«	40
Ἐν Ῥωσσίᾳ	«	40
Ἐν Ἀγγλίᾳ	«	40
Ἐν Ἑλλάδι	«	35

ΕΝ ΤΕΥΧΟΣ ΜΟΝΟΝ ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 5.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΕΟΝ.

Ἐν Παρισίοις, — à la Rédaction de la REVUE HELLÉNIQUE, RUE DE BRUXELLES, 15.

Πᾶσα ἐπιστολὴ ὀφείλει νὰ ᾖναι ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΕΠΙΣΤΑΤΟΥΣΙΝ.

Ἐν **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ** ὁ Κ. Νικόλαος Βεγλερῆς, ἰατρὸς [ἐπόπτης], — [Συνδρομηταὶ καταγράφονται ἐν τοῖς γραφείοις τοῦ Νεολόγου, τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Βυζαντίδος.]

Ἐν **ΑΘΗΝΑΙΣ** ὁ Κ. Νικόλαος Μανιτάκης.

Ἐν **ΣΥΡΑ** ὁ Κ. Γρηγόριος Κανέλλος.

Ἐν **ΚΕΡΚΥΡΑ** ὁ Κ. Ἰωσὴφ Ναχαμοΐλης.

Ἐν **ΧΙΩ** ὁ Κ. Γ. Σκαρλατόπουλος.

Ἐν **ΣΜΥΡΝΗ** ὁ Κ. Ν. Σαρίκας.

Ἐν **ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ** ὁ Κ. Ἰ. Αὐγερινός.

Ἐν **ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ** ὁ Κ. Στέφανος Σεβαστός.

Ἐν **ΜΙΤΥΛΗΝΗ** ὁ Κ. Ξ. Γκριτζιώτης.

Ἐν **ΛΟΝΔΙΝΩ** ὁ Κ. Γ. Φλαμπουριάρης.

Ἐν **ΛΙΒΕΡΠΟΥΛΗ** οἱ Κ. Ἀδελφοὶ Ἡλιάδαι.

Ἐν **ΜΑΓΚΕΣΤΡΙΑ** ὁ Κ. Σ. Βερσής.

Ἐν **ΜΑΣΣΑΛΙΑ** ὁ Κ. Νέστωρ Περδικίδες.

Ἐν **ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΩ** ὁ Κ. Γ. Δημητρόπολος.

Ἐν **ΒΙΕΝΝΗ** ὁ Κ. Δημ. Δαμιανός.

Ἐν **ΠΑΤΡΑΙΣ** καὶ τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι ὁ Κ. Διονύσιος Ἀμπελικόπουλος.

Ἐν **ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ, ΚΑΙΡΩ** καὶ λοιπῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν ταῖς νήσοις Ῥόδῳ, Κρήτῃ, Σάμῳ, Χίῳ, κ. λπ. ὁ Κ. Ἡρ. Μεϋμαρ.

Ἐν **ΟΔΗΣΣΩ** Οἱ ΚΚ. ἐξάδελφοι Κάμπερ.

Ἐν **ΟΛΤΕΝΙΤΖΑ**

Ἐν **ΒΡΑΙΛΑ** ὁ Κ. Γ, Ζαβός.

Ἐν **ΓΑΛΑΤΣΙΩ** ὁ Κ. Θεόδ. Δελβινιώτης.

Ἐν **ΓΙΟΥΡΓΕΒΩ** ὁ Κ. Σ. Σολομωνίδης.

Ἐν **ΚΡΑΙΟΒΑ**

Ἐν **ΙΣΜΑΙΛΙΑ**

Ἐν **ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ**

Ἐν **ΡΑΙΔΕΣΤΩ** ὁ Κ. Ἰ. Βασιλειάδης.

Ἐν **ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΙ**

Ἐν **ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΙ** ὁ Κ. Ἰ. Δ. Ἀργυριάδης.

Ἐν **ΚΩΝΣΤΑΝΤΣΑ**

Ἐν **ΒΑΡΝΑ** ὁ Κ. Σ. Κυριακοῦ.

Ἐν **ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙ** ὁ Κ. Τριανταφυλλίδης.

Ἐν **ΒΗΡΥΤΤΩ** Κατευθ. εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Ἐν **ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ** Ὁμοίως.

Ἐν **ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ**

Παρακαλοῦνται οἱ ἐπιστατοῦντες Κύριοι νὰ μὴ δέχωνται συνδρομητὰς μὴ πληρώνοντας εὐθὺς τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομήν. — Πᾶσα δὲ καθυστέρησις φυλλαδίων μένει εἰς βάρος αὐτῶν, διότι ἡ Διεύθυνσις θέλει ἀπαιτήσει τὰ φυλλάδια ἀνέπαφα. — Οἱ προμηθεύοντες δέκα συνδρομητὰς προπληρώνοντας τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνδρομὴν, λαμβάνουσιν ἐν ἀντίτυπον δωρεάν.